

11.1. Introducción

A previsión social ante situacións individuais e familiares de necesidade artículase mediante sistemas de protección social que amparan aos cidadáns e ás súas familias ante continxencias como a estabilidade no emprego, a enfermidade, a incapacidade e a morte.

Os sistemas de protección social dos modernos estados constitúen tamén un enorme mecanismo económico–social que promove a evolución das sociedades e o equilibrio territorial, e orixina un importante efecto de redistribución das rendas que comporta un valor de solidariedade que é, sen dúbida, o aspecto máis característico desta, xa que coas súas realizacións vén a atender necesidades de contido individual e social impoñendo sacrificios aos mozos respecto dos vellos; aos sans respecto dos enfermos; aos ocupados respecto dos que se atopan en situación de desemprego; aos vivos respecto dos falecidos; aos que non teñen cargas familiares respecto dos que as teñen e aos de actividades económicas en auxe respecto dos sectores deprimidos.

No noso país podemos contemplar a protección social distinguindo dous grandes apartados: dunha parte, as pensións e prestacións do sistema de Seguridade Social vinculadas ao contrato de traballo ou ao desempeño dunha actividade por conta propia que constitúen a rama contributiva do sistema, e doutra, a cobertura asistencial que abrangue xunto coas pensións non contributivas da Seguridade Social e a Renda de Integración Social (RISGA), as derivadas da Lei de integración social do minusválido (LISMI) e as prestacións a extinguir do Fondo de Asistencia Social (FAS).

Xunto a estas dúas vertentes haberá que engadir unha terceira conformada pola previsión complementaria, que como sinala a Constitución (artigo 41, último inciso) é libre e, polo tanto, non é obxecto de tratamento neste informe.

O modelo actual da Seguridade Social en España, que arrancando dos anos sesenta do pasado século, perfecciónase e consolídase nos setenta, e que ten como expresión máis significativa a Constitución Española, en concreto o seu artigo 41 impón “aos poderes públicos o mantemento dun réxime público de Seguridade Social para todos os cidadáns que garanta a asistencia e prestacións sociais ante situacións de necesidade, especialmente no caso de desemprego...”, complementado coas imposicións a ditos poderes públicos das obrigas específicas de protección social á familia (artigo 39.1), así como aos fillos e ás nais (artigo 39.2), realizar unha política de previsión e tratamento dos diminuídos físicos, sensoriais e psíquicos (artigo 49), ademais de garantir, mediante pensións adecuadas e periodicamente actualizadas a suficiencia económica para os cidadáns da terceira idade.

A Seguridade Social vén de experimentar nestes últimos anos importantes modificacións nas prestacións. En efecto, a partir de 1991 introdúcese no sistema as pensións non contributivas e, en 1995, créase a figura da incapacidade temporal como unha síntese das de incapacidade laboral transitoria (ILT) e a invalidez provisional, que desaparecen integrándose na nova figura. Así mesmo, desvincúlase da incapacidade temporal a continxencia de maternidade, que adquire categoría autónoma, cunha cobertura do 100 por 100 da base reguladora.

O Pleno do Congreso dos Deputados aprobou, o 6 de abril de 1995, coa práctica unanimidade da Cámara, o *Informe de la Ponencia para el análisis de los problemas estructurales del Sistema de la Seguridad Social y de las principales reformas que deberán acometerse*, máis coñecido como “**Pacto de Toledo**” que representa o consenso político en torno ás liñas de futuro do sistema de pensións no noso país. O pacto, aínda que de contido xenérico, representa o compromiso sólido no mantemento e consolidación do actual sistema de protección social garantindo a súa viabilidade futura a través da adopción de medidas –o pacto contempla 15 recomendacións– que permitan a súa adaptación constante ás novas realidades e retos que se poidan presentar.

O 9 de outubro de 1996 subscríbese polo presidente do Goberno e os secretarios xerais de Comisións Obreiras e da Unión Xeral de Traballadores o *Acuerdo sobre consolidación y racionalización del sistema de la Seguridad Social* que, con vixencia ata 2000, senta as bases sobre as que se deberán desenvolver as recomendacións do Pacto de Toledo, acordo que tivo a súa plasmación na Lei 24/1997, do 15 de xullo, que contempla as seguintes medidas: 1) A separación financeira da Seguridade Social; 2) A constitución de reservas; 3) O establecemento gradual dun único tope de cotización para tódalas categorías profesionais; 4) A introdución de maiores elementos de contribución e proporcionalidade no acceso e determinación da contía das pensións de xubilación e, coa finalidade de establecer unha maior seguridade xurídica na deter-

minación das pensións de invalidez, prevese a elaboración dunha lista de enfermidades; 5) A mellora do tempo de duración das pensións de orfandade; 6) As melloras das contías das prestacións mínimas na súa contía inferior de viuvez; 7) O establecemento da revalorización automática das pensións, en función da variación dos prezos, a través da fórmula estable contida, de forma permanente, na propia LXSS; e 8) Previsión do desenvolvemento legal do tope de cobertura das pensións como forma de introducir os elementos da seguridade xurídica e financeira.

A Lei 39/1999, de 5 de novembro, para promover a conciliación da vida familiar e laboral das persoas traballadoras establece entre outras medidas unha nova prestación dentro da acción protectora da Seguridade Social, a de risco durante o embarazo co obxecto de protexer a saúde da muller traballadora.

O 9 de abril de 2001 asinouse polo goberno do Estado coa central sindical Comisións Obreiras, a CEOE e a CEPYME un novo acordo sobre a mellora e o desenvolvemento do sistema de protección social que no referente ás pensións contempla como principais acordos:

1) En materia de xubilación:

- A eliminación do requisito do comezo a cotizar antes de 1967 para ter dereito á xubilación anticipada: o dereito ao retiro anticipado esténdese aos maiores de 61 anos de idade que contén como mínimo con 30 anos de cotización e que leven 6 meses no paro. Xunto a isto establécese un novo coeficiente redutor anual en función dos anos cotizados que vai desde o 6% para os que acrediten 40 ou máis anos ata o 8% de 30 a 31 anos.
- Establecemento de medidas de xubilación parcial que posibiliten a compatibilidade entre o percibo dunha pensión e o desenvolvemento de actividades laborais.

Ditos acordos implementáronse normativamente no Real decreto lei 16/2001, de 27 de decembro de 2001, de medidas para o establecemento dun sistema de xubilación gradual e flexible.

2) En materia de prestacións de morte e supervivencia:

- A base reguladora das pensións de viuvez sube do 45% no 2001 ao 52% na actualidade: 2004. No ano 2002 estableceuse no 46%. Para persoas con cargas familiares elevarase ata o 70%, sempre que a pensión constitúa a principal ou única fonte de ingresos e que a contía total dos seus ingresos non superen o previsto en cada exercicio económico para o recoñecemento dos complementos por mínimos.
- Elevación a 22 anos a idade máxima para percibir a pensión de orfandade con carácter xeral e ata os 24 anos cando faleceran os dous proxenitores.

Ambas as medidas plasmáronse normativamente no Real decreto 1465/2001, do 27 de decembro, de modificación parcial do réxime xurídico das prestacións de morte e supervivencia.

3) Compromiso de aumento das pensións mínimas de xubilación e viuvez de menores de 65 anos e as non concorrentes do extinguido SOVI.

4) Inclusión na acción protectora dos autónomos, dos autónomos do especial agrario e dos de traballadores do mar, da prestación de incapacidade total cualificada –maiores de 55 anos–.

Ademais establécense acordos sobre:

- Dotación anual do fondo de reserva: —unha mensualidade do importe total das pensións máis a parte proporcional das pagas extraordinarias—, chegando a dita contía a finais do ano 2004.
- Establecemento dun prazo non superior a doce anos para levar a cabo a separación de fontes con respecto ao financiamento do complemento de mínimos.

E por último mantense o período de cálculo da pensión de xubilación que de acordo co previsto actualmente foi aumentando ata 15 anos no 2003 e nese ano as partes asinantes comprométense a tomar as medidas oportunas para a adopción da “forma máis idónea para o cálculo das prestacións”.

O Congreso dos Deputados aprobou o 2 de outubro de 2003 un **informe da Comisión non permanente do Pacto de Toledo** no que como acordos máis importantes apóstase por ampliar os anos de cálculo da contía da pensión de xubilación —na actualidade 15 anos— sen especificar cántos, recomendándose así mesmo que a idade de xubilación real: 63 anos se aproxime a legal: 65 e que o prazo para que o complemento de mínimos sexa asumido polos presupostos xerais do estado, é dicir se desvinculen dos ingresos por cotas da Seguridade Social, sexa de cinco anos e non doce como estaba previsto.

11.2. Pensións contributivas da Seguridade Social: aspectos xerais

As pensións contributivas da Seguridade Social, é dicir, as que dan dereito a unha prestación en virtude dunha cotización previa, outorgan rendas, xeralmente vitalicias e proporcionais aos ingresos na vida activa, a aqueles que cesan nesta, sempre que reúnan os requisitos esixidos para o seu recoñecemento, entre eles, e con carácter xeral, a alta ou situación asimilada á alta, e ter cubertos uns determinados períodos mínimos de cotización, agás no caso de accidentes.

As pensións móvense en canto a súa contía entre uns topes máximos e mínimos nos que os seus montantes teñen periodicidade anual. Son revalorizadas tamén anualmente en función do correspondente IPC previsto para ese ano, e nas derivadas de accidente de traballo ou enfermidade profesional incrementáanse nun 30% ou 50%, segundo a súa gravidade, cando a lesión se producira como consecuencia de infracción de medidas de seguridade e hixiene no traballo, recaendo a responsabilidade de dito recargo directamente sobre o empresario infractor.

Galicia constitúe unha das comunidades autónomas con máis alta porcentaxe de pensionistas, que representan, en 2004, o 24,91% da poboación total do censo. Durante os últimos anos acrecentouse a tendencia ao aumento da devandita porcentaxe, pasando en números absolutos dos 481.247, en 1985; aos 685.400, en 2004, (cadro 11.1), incrementándose nestes dezaioito anos en 204.153 o número de pensións, fronte aos 268.300 novos cotizantes á Seguridade Social entre ambas as datas.

**Evolución das pensións do Sistema da Seguridade Social. Por provincias.
Galicia/España. 1985/1990/1996-2004**

■ Cadro 11.1

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España
1985	Nº	161,3	100,7	88,4	130,8	481,2	5.396,6
	Promedio	159,34	148,20	149,78	156,74	154,54	171,52
1990	Nº	189,1	111,8	98,5	125,9	525,3	6.102,1
	Promedio	246,69	220,36	221,41	236,60	234,09	267,23
1996	Nº	223,8	121,7	107,6	178,6	631,7	7.110,2
	Promedio	361,33	313,33	310,76	351,15	340,68	403,70
1997	Nº	229,9	122,7	108,6	182,0	643,7	7.279,3
	Promedio	375,08	324,11	320,68	364,73	353,30	420,19
1998	Nº	234,6	123,5	109,1	184,8	652,0	7.410,7
	Promedio	384,65	333,32	329,29	376,95	364,52	435,01
1999	Nº	239,0	124,0	109,5	187,5	660,0	7.509,3
	Promedio	394,59	339,66	335,39	383,89	371,33	443,27
2000	Nº	243,3	124,2	109,8	190,1	667,4	7.598,9
	Promedio	418,63	358,57	353,99	408,65	394,06	471,30
2001	Nº	247,0	124,2	110,2	192,5	673,9	7.677,9
	Promedio	454,20	388,53	382,97	445,14	427,95	512,97
2002	Nº	250,0	123,8	110,3	194,9	679,0	7.745,8
	Promedio	478,1	409,1	402,7	471,6	451,5	541,9
2003	Nº	252,5	123,5	110,2	197,0	683,2	7.819,5
	Promedio	502,8	428,7	421,5	497,9	475,0	571,7
2004	Nº	254,20	122,50	109,80	198,90	685,40	7.878,60
	Promedio	531,97	452,70	444,29	527,46	502,55	605,33

Elaboración propia
 Números en miles. Medias anuais
 Promedio en euros, a decembro de cada ano
 Fonte: Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais e INSS

Relación activos/pasivos

A relación activos/pasivos do sistema da Seguridade Social constitúe un bo indicador do fluxo traballo–prestacións públicas nun espazo xeográfico determinado e ven a medir con bastante exactitude o grao de subsidiación deste. No cadro 11.2 inclúense os datos a nivel provincial, galego e do conxunto do Estado. Na provincia de Ourense (ver informes anteriores) o número de pensionistas supera xa, desde 1989, ao de traballadores cotizantes en activo, e na de Lugo desde 1992, hasta precisamente o 2004 en que por primeira vez desde dito ano os activos son máis –700– que os pasivos. O importante aumento que se produce no número de afiliados á Seguridade Social en 1998, 1999 e, aínda que en menor medida, no período

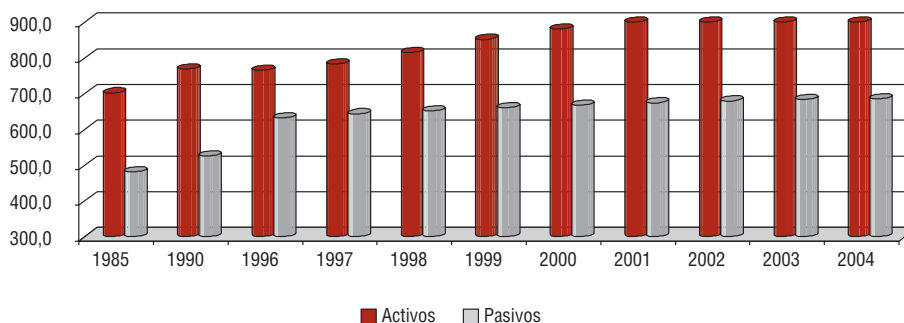
Relación de activos/pasivos na Seguridade Social. Galicia/España. 1985/1990/1996-2004

■ Cadro 11.2

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España
1985	Activos	265,4	120,8	93,6	222,2	702,0	10.561,8
	Pasivos	161,3	100,7	88,4	130,8	481,2	5.396,6
1990	Activos	301,2	116,4	95,7	255,6	768,9	12.513,9
	Pasivos	189,1	118,0	98,5	125,9	525,3	6.102,1
1996	Activos	309,9	107,8	90,1	257,3	765,2	12.506,0
	Pasivos	223,8	121,7	107,6	178,6	631,7	7.110,2
1997	Activos	316,7	108,7	91,0	265,9	782,4	12.932,1
	Pasivos	229,9	122,7	108,6	182,0	643,2	7.279,3
1998	Activos	330,5	111,1	93,2	279,5	814,3	13.591,0
	Pasivos	234,6	123,5	109,1	184,8	652,0	7.410,7
1999	Activos	346,7	114,8	96,1	293,6	851,2	14.344,9
	Pasivos	239,0	124,0	109,5	187,5	660,0	7.509,3
2000	Activos	357,3	117,3	98,2	307,4	880,1	15.062,9
	Pasivos	243,3	124,2	109,8	190,1	667,4	7.598,9
2001	Activos	369,0	118,6	99,6	317,1	904,3	15.649,9
	Pasivos	247,0	124,2	110,2	192,5	673,9	7.677,9
2002	Activos	377,5	119,3	100,7	326,3	923,9	16.126,3
	Pasivos	250,0	123,8	110,3	194,9	679,0	7.745,8
2003	Activos	388,0	121,5	101,9	335,7	947,1	16.613,6
	Pasivos	252,5	123,5	110,2	197,0	683,2	7.819,5
2004	Activos	399,9	123,2	103,3	344,5	970,3	17.081,8
	Pasivos	254,2	122,5	109,8	198,9	685,4	7.878,6

Elaboración propia
Número de persoas en miles. Medias anuais
Fonte: Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais

Evolución dos activos e pasivos en Galicia

2000–2004 provoca un cambio na tendencia dos datos globais de Galicia dos anos precedentes, nos que se viña producindo un incremento maior de pasivos ou perceptores de pensións que de activos ou cotizantes.

En Galicia a relación de activos/pasivos do sistema da Seguridade Social é, en 2004, de 1,42 activos por cada pasivo –970.300 traballadores en alta fronte aos 685.400 pensionistas–, sendo dita ratio no total de España do 2,17, producíndose o mesmo que nos cinco anos precedentes e a diferenza da tendencia dos anos anteriores, un incremento en 2004 maior na relación en favor dos activos, tanto en España como na comunidade galega. Nas provincias de Ourense e Lugo en 2004 aumentan os traballadores afiliados e prodúcese unha diminución dos pasivos, situándose en 1,01 pensionistas por cada activo en Lugo, e 1,06 pasivos por cada afiliado en Ourense.

Nas catro provincias galegas prodúcese en 2004 un aumento significativo do número de cotizantes, moi por riba do incremento de pensionistas e igual no seu conxunto autonómico co ano precedente, sendo especialmente salientable en Pontevedra e na Coruña. En efecto, os afiliados sitúanse, en 2004 na cifra de 399.900 na provincia da Coruña e 344.500 en Pontevedra, cun aumento de 11.900 cotizantes na primeira e de 8.800 na segunda, con respecto a 2003, e os pasivos sitúanse en 254.200 na Coruña e 198.900 en Pontevedra, cun aumento sobre 2003 de 1.700 na primeira e de 1.900 na segunda.

Altas iniciais e baixas

As altas iniciais de pensións contributivas (cadro 11.3) recollen o número de ditas prestacións ás que se lle recoñece o dereito por primeira vez, sen incluír as altas por traslado de provincias; doutra banda, as baixas (cadro 11.4) representan o número de baixas de pensións contributivas (por falecemento, por perda do dereito ou incomparecencia ao cobro durante catro meses consecutivos). Comparando ambos cadros, ata 1997, como pode apreciarse consultando informes de anos anteriores, nas pensións de xubilación prodúcese en Galicia máis altas iniciais que baixas, o que implica polo peso numérico das mesmas un incremento considerable do total das pensións nese tempo. En 1992, primeiro ano na serie que se contempla nos cadros, as altas das pensións de xubilación en Galicia superan amplamente ás baixas (18.237 novas altas fronte a 13.160 baixas), pero en 1998 as baixas comezan a superar ás altas iniciais, reproducíndose con maior amplitude entre 1999 e 2004.

No ano 2004 orixínanse 19.183 baixas de pensións de xubilación fronte a 13.911 altas iniciais no conxunto de Galicia. As altas de viuvez, 10.233, en 2004 continúan superando con bastante diferenza ás baixas –7.501 en dito ano–. Na serie dos datos anuais (ver informes anteriores), as cifras de altas e baixas de orfandade tenden a unha paridade en 1996; en 1997 aumentan moi considerablemente a proporción a favor das altas e en 1998 e 1999 chegan a representar máis do dobre, se ben no ano 2000 o incremento substancial das baixas volve a aproximar ambos parámetros, no 2001 as baixas en número de 2.740 superan amplamente o número das altas iniciais (2.328), no 2002 as altas (2.831) volven a representar practicamente o dobre das baixas (1.461), en 2003 iguálanse practicamente o número das altas: 2.338 coas baixas: 2.337, circunstancia que se repite en 2004: –2.179 altas fronte 2.197 baixas–. Referente ás prestacións de invalidez, despois de se produciren máis baixas que altas en 1997, 1998 e 1999, como consecuencia da drástica redución motivada pola inclusión dos pensionistas de máis de 65 anos como titulares de pensións de xubilación,

Altas iniciais de pensións contributivas. Por provincias. Galicia/España. 1992/ 1999-2004 ⁽¹⁾

■ Cadro 11.3

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España
Xubilación	1992	7.138	3.472	3.153	4.564	18.237	224.138
	1999	7.381	2.839	2.618	4.980	17.818	196.338
	2000	7.181	2.815	2.631	5.244	17.871	207.478
	2001	6.629	2.649	2.451	5.191	16.920	197.892
	2002	6.331	2.478	1.899	4.823	15.531	187.753
	2003	5.572	2.140	1.965	4.533	14.210	190.574
	2004	5.576	1.910	1.892	4.533	13.911	187.104
Invalidez	1992	2.113	2.099	1.133	2.592	7.937	92.172
	1999	2.940	1.030	1.204	1.914	7.088	82.510
	2000	2.933	980	1.224	1.923	7.060	78.257
	2001	2.795	838	1.219	2.015	6.867	80.929
	2002	2.821	852	1.056	2.183	6.912	79.853
	2003	2.796	904	1.190	1.334	6.224	85.825
	2004	2.730	849	1.075	2.426	7.080	83.702
Viuvez	1992	3.257	1.743	1.460	2.338	8.798	116.692
	1999	3.883	1.803	1.586	2.882	10.154	127.629
	2000	3.986	1.807	1.601	2.930	10.324	126.546
	2001	3.673	1.620	1.464	2.733	9.490	119.188
	2002	3.670	1.876	1.481	2.853	9.880	117.110
	2003	3.879	1.760	1.568	2.911	10.118	129.160
	2004	4.002	1.720	1.552	2.959	10.233	127.287
Orfandade e en favor de familiares	1992	693	262	254	733	1.942	22.864
	1999	1.132	337	381	903	2.753	37.029
	2000	1.181	349	338	946	2.814	34.979
	2001	990	241	258	839	2.328	30.015
	2002	1.205	296	328	1.002	2.831	36.296
	2003	919	340	338	741	2.338	30.055
	2004	888	290	310	691	2.179	28.144
Total	1992	13.201	7.576	6.000	10.227	37.004	455.866
	1999	15.336	6.009	5.789	10.679	37.813	443.506
	2000	15.281	5.951	5.794	11.043	38.069	447.260
	2001	14.087	5.348	5.392	10.778	35.605	428.024
	2002	14.027	5.502	4.764	10.861	35.154	421.012
	2003	13.166	5.144	5.061	10.519	33.890	435.614
	2004	13.196	4.769	4.829	10.609	33.403	426.237

Elaboración propia

(1) Non incluídos os datos relativos ao Réxime de Traballadores do Mar

A partir de novembro de 1997 as pensións de invalidez permanente de beneficiarios de 65 anos e máis, agás do SOVI figuran incluídas nas de xubilación

Fonte: Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais

**Baixas de pensiones contributivas. Por provincias.
Galicia/España. 1992/ 1999-2004 ⁽¹⁾**

■ **Cadro 11.4**

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España
Xubilación	1992	5.032	2.779	2.643	2.706	13.160	142.039
	1999	7.158	3.931	3.643	5.253	19.985	219.514
	2000	6.884	3.852	3.513	5.263	19.512	211.881
	2001	6.703	3.759	3.345	4.866	18.673	205.607
	2002	6.580	3.942	3.476	5.038	19.036	211.886
	2003	7.015	3.883	3.406	5.196	19.500	217.146
	2004	7.017	3.719	3.281	5.166	19.183	209.819
Invalidez	1992	1.426	1.909	1.005	1.828	6.168	65.547
	1999	813	402	283	736	2.234	27.672
	2000	738	345	328	722	2.133	26.462
	2001	740	238	293	673	1.944	25.365
	2002	716	250	335	667	1.968	24.426
	2003	755	240	314	639	1.948	24.809
	2004	666	216	299	610	1.791	23.932
Viuvez	1992	1.728	1.060	885	1.103	4.776	64.972
	1999	2.630	1.355	1.166	1.876	7.027	91.078
	2000	2.527	1.435	1.215	1.955	7.132	89.271
	2001	2.610	1.342	1.247	1.850	7.049	88.250
	2002	2.661	1.457	1.258	2.031	7.407	93.781
	2003	2.904	1.455	1.313	2.056	7.728	99.434
	2004	2.792	1.427	1.193	2.089	7.501	95.818
Orfandade e en favor de familiares	1992	603	182	186	540	1.511	21.228
	1999	454	128	169	449	1.200	16.545
	2000	905	274	297	669	2.145	28.323
	2001	1.107	317	321	995	2.740	34.336
	2002	625	167	186	483	1.461	18.795
	2003	924	280	283	850	2.337	29.729
	2004	904	239	240	814	2.197	27.645
Total	1992	8.789	5.930	4.719	6.177	25.615	293.786
	1999	11.055	5.816	5.261	8.314	30.446	354.809
	2000	11.054	5.906	5.353	8.609	30.922	355.937
	2001	11.160	5.656	5.206	8.384	30.406	353.558
	2002	10.582	5.816	5.255	8.219	29.872	348.888
	2003	11.598	5.858	5.316	8.741	31.513	371.118
	2004	11.379	5.601	5.013	8.679	30.672	357.214

Elaboración propia

(1) Non incluídos os datos relativos ao Réxime de Traballadores do Mar

A partir de novembro de 1997 as pensións de invalidez permanente de beneficiarios de 65 anos e máis, agás do SOVI, figuran incluídas nas de xubilación

Fonte: Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais

as baixas de ditas pensións, tanto en Galicia como no resto do Estado, experimentan unha substancial diminución de máis das dúas terceiras partes, no caso galego, redución que se mantén no ano 2000 a 2003, e tamén no 2004 con só 1.791 baixas fronte ás 7.080 altas iniciais en dito ano.

O número total das altas iniciais de pensións en 2004 diminúen lixeiramente en Galicia pasando de 33.890 no ano anterior ás 33.403 do 2004, diminución que en termos porcentuais parecidos prodúcese no total do Estado. A minoración no número das pensións iniciais prodúcese nas provincias da Lugo e Ourense, aumentando en moi escasa medida nas provincias da Coruña e Pontevedra. Por prestacións increméntanse as de invalidez e moi lixeiramente as de viuvez, diminuíndo en pequenas cantidades o resto.

Pontevedra é a demarcación onde é máis acusada a diferenza entre altas e baixas –10.609 fronte a 8.679– e a continuación A Coruña, nas provincias de Lugo e Ourense a relación é dun certo equilibrio entre ambos parámetros –con maior número de baixas que altas iniciais na provincia de Ourense–. Prodúcese, en 2004, a nivel galego e en cómputo interanual, unha lixeira diminución tanto das altas iniciais como das baixas, manténdose un maior número de altas que de baixas de pensións.

Promedio das pensións

No cadro 11.5, contéplase o número de pensións e o termo medio do importe destas por comunidades autónomas. Do total dos 7.878.600 pensionistas españois, Galicia, con 685.400, representa o 8,70%, unha porcentaxe superior –máis de dous puntos– en relación coa que existe referente ao total da poboación. O cadro 11.6 contempla a evolución do importe mensual medio das pensións na comunidade autónoma desde 1985 e pode observarse que desde o citado ano, no que a diferenza do importe das pensións promedio de Galicia respecto á media española era de 2.500 pesetas (15,02 euros), ata as 98,31 euros de 2004, prodúcese ano tras ano unha maior diferenza na contía, permanecendo invariable en todo este tempo como a comunidade autónoma con menor importe medio de pensións. O feito explícase fundamentalmente polo importante volume das pensións do réxime especial agrario, en xeral moito máis baixas que as do réxime xeral ou de autónomos.

Pensións con complemento a mínimo

Os beneficiarios do Sistema da Seguridade Social, na súa modalidade contributiva, con pensión inferior a mínima sempre que non perciban ingresos de capital ou de traballo persoal ou que percibíndoos non excedan da contía que anualmente o Goberno estableza– para o ano 2004: 5.915,49 euros– terán dereito a percibir os complementos necesarios para acadar a contía mínima das pensións.

Así mesmo terán dereito ao **complemento de cónxuxe a cargo** aqueles pensionistas con pensión inferior a prevista anualmente polo Goberno en cada unha das mesmas para esta modalidade, cando non superen a contía fixada anualmente, para 2004 os 6.900,49 euros.

Na pensión de viuvez entenderase por **cargas familiares** a convivencia do beneficiario con fillos menores de 26 anos ou maiores incapacitados (deben acreditar un grao de minusvalía igual ou superior ao 33%), ou menores de 18 anos acollidos,

■ Cadro 11.5

Pensións do Sistema de Seguridade Social. Por comunidades autónomas. 1990/ 2001-2004

	1990		2001		2002		2003		2004	
	Nº	Promedio (1)	Nº	Promedio (1)	Nº	Promedio (1)	Nº	Promedio (1)	Nº	Promedio (1)
Andalucía	938,0	252,8	1.213,3	461,6	1.227,1	480,5	1.242,9	504,7	1.254,9	530,8
Aragón	223,2	272,3	260,9	509,3	261,5	532,2	262,1	560,5	262,6	529,8
Asturias	240,5	319,6	284,5	606,3	283,9	628,2	283,4	661,5	284,0	700,0
Baleares	121,2	244,4	148,5	450,0	149,8	469,2	150,9	493,9	151,4	521,6
Canarias	151,4	258,7	205,3	468,9	209,5	487,9	213,8	512,7	217,8	539,9
Cantabria	101,3	274,9	120,5	515,4	121,1	537,1	121,5	566,3	122,1	599,9
C. A Mancha	257,4	256,3	314,6	457,0	316,1	475,4	318,1	499,1	318,6	523,7
C. León	479,3	263,4	563,6	480,9	565,1	501,1	565,5	526,4	565,0	554,2
Cataluña	1.071,4	270,1	1.349,8	511,8	1.362,1	535,3	1.376,4	564,5	1.387,9	597,7
C. Valenciana	597,5	245,2	748,9	456,7	757,2	476,2	767,0	501,1	775,0	529,0
Extremadura	158,8	245,0	194,2	462,2	195,2	442,3	196,2	463,1	196,6	484,4
Galicia	552,2	234,1	673,9	415,5	679,0	432,4	683,2	454,4	685,4	478,3
Madrid	581,5	306,9	801,6	591,4	812,9	616,8	825,1	649,4	836,0	687,5
Murcia	159,1	245,9	196,8	443,8	198,8	461,8	201,4	485,0	203,1	510,3
Navarra	79,0	286,4	101,2	545,9	102,4	570,9	104,0	602,6	105,4	639,4
País Vasco	331,4	320,8	429,3	529,3	432,9	655,5	436,2	691,2	440,9	733,2
A Rioxa	48,0	256,8	57,1	478,6	57,3	499,1	57,6	524,4	57,8	552,1
Ceuta e Melilla	11,0	288,6	13,9	532,9	14,0	555,2	14,0	583,1	14,1	613,3
España	6.102,1	267,2	7.677,9	497,9	7.745,8	518,9	7.819,5	546,0	7.878,6	576,6

Elaboración propia

Números en miles. Medias anuais

(1) Medias anuais en euros

Fonte: Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais e INSS

■ Cadro 11.6

Evolución do importe medio das pensións do Sistema da Seguridade Social.
Por comunidades autónomas. 1985/1989/1997-2004

	1985	1989	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Andalucía	159,87	222,37	391,26	403,88	416,50	437,54	461,60	480,45	504,65	530,81
Aragón	171,29	239,20	429,12	444,75	459,17	482,01	509,31	532,17	560,54	592,83
Asturias	200,74	284,28	513,87	532,50	549,93	575,17	606,27	628,19	661,45	700,04
Baleares	158,67	217,57	379,24	392,46	405,08	426,72	450,01	469,24	493,89	521,59
Canarias	164,68	229,59	399,07	412,29	424,31	444,75	468,90	487,94	512,67	539,94
Cantabria	174,29	243,41	431,53	447,75	463,98	486,82	515,40	537,14	566,34	599,92
C. A Mancha	161,67	225,38	388,25	400,27	412,29	433,33	456,97	475,43	499,05	523,74
C. León	164,68	230,19	406,89	420,71	433,93	455,57	480,94	501,05	526,41	554,23
Cataluña	171,89	239,20	430,93	446,55	461,58	484,42	511,83	535,33	564,48	597,71
C. Valenciana	155,66	216,36	385,25	399,07	411,69	432,13	456,73	476,17	501,13	528,99
Extremadura	153,86	215,76	364,81	375,63	385,85	405,08	426,20	442,30	463,14	484,44
Galicia	153,26	207,95	353,40	364,81	375,63	394,26	415,45	432,38	454,43	478,26
Madrid	189,92	280,07	497,04	515,67	533,10	558,34	591,44	616,75	649,37	687,47
Murcia	159,87	217,57	376,83	389,46	401,48	420,71	443,84	461,75	485,04	510,35
Navarra	176,70	251,22	452,56	469,99	487,42	513,87	545,89	570,90	602,61	639,44
País Vasco	195,93	280,67	526,49	546,92	566,15	540,31	629,29	655,51	691,17	733,16
A Rioxa	159,87	226,58	402,68	417,10	430,93	451,96	478,55	499,06	524,40	552,05
Ceuta e Melilla (1)	177,90	254,23	455,57	468,79	481,41	504,25	532,85	555,21	583,13	613,37
España	168,28	236,80	420,11	435,13	448,96	468,19	497,89	518,89	546,04	576,57

Elaboración propia

Datos en euros

(1) Media de ámbalas dúas cidades autónomas

Fonte: INSS

cando a renda do conxunto da unidade familiar dividida polo número de membros que a compoñen non supere en cómputo anual o 75% do salario mínimo interprofesional, excluídas a parte proporcional de dous pagas extraordinarias.

■ Cadro 11.7

Pensións con complemento a mínimo. Galicia a xullo de 2004

	Incapacidade permanente		Xubilación		Viuvez		Orfandade		F. Familiares		Total	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
A Coruña	510	2,18	63.313	40,90	22.245	33,87	4.098	48,69	1.056	55,70	91.222	35,89
Lugo	302	3,42	33.470	41,18	5.841	20,20	1.528	57,27	368	60,03	41.509	33,94
Ourense	479	5,50	34.726	48,10	6.963	27,45	1.389	56,35	756	73,40	44.313	40,37
Pontevedra	518	2,57	45.074	37,67	16.274	32,29	3.332	47,27	927	57,61	66.125	33,25
Galicia	1.809	2,96	176.583	41,27	51.323	30,13	10.347	50,23	3.107	60,35	243.169	35,49
España	19.997	2,45	1.302.636	28,20	780.632	36,51	112.676	42,33	17.344	42,37	2.233.285	28,34

Fonte: Informe económico-financieiro Orzamentos Xerais do Estado para 2005

■ Cadro 11.8

Porcentaxe de pensións con complemento a mínimos por comunidades autónomas. Xullo 2004

	I. permanente	Xubilación	Viuvez	Orfandade	F. Familiares	Total
Extremadura	5,15	48,05	63,26	62,07	54,74	49,01
C. A Mancha	3,86	42,20	60,30	52,26	52,81	44,26
Galicia	2,96	41,27	30,13	50,23	60,35	35,49
Canarias	2,19	33,70	47,10	51,06	52,95	35,00
Andalucía	2,76	35,65	45,38	51,71	44,93	34,33
C. León	3,03	31,91	43,44	48,94	46,12	33,47
C. Valenciana	2,58	30,52	41,58	42,07	41,29	31,24
Murcia	2,64	31,21	41,33	50,64	48,07	30,75
A Ríoxa	2,19	28,76	43,91	43,94	35,29	30,46
Aragón	2,20	27,05	40,93	36,86	37,75	29,12
Media	2,45	28,20	36,51	42,33	42,37	28,34
Navarra	1,74	24,40	39,99	32,79	41,61	26,58
Ceuta	1,84	20,64	37,07	51,55	37,68	26,45
Baleares	2,02	26,29	29,34	36,01	34,97	24,42
Melilla	2,52	19,41	34,17	46,76	40,98	23,84
Cantabria	1,59	21,45	25,03	36,46	38,37	21,07
Cataluña	1,93	20,94	26,36	29,83	31,12	20,58
Asturias	1,69	20,85	21,65	33,81	28,10	19,32
Madrid	1,96	15,77	28,20	27,81	25,85	18,71
Pais Vasco	1,30	13,03	22,58	25,08	25,23	15,03

Fonte: Informe económico-financieiro Orzamentos Xerais do Estado para 2005

No cadro 11.7 contéplase o número de pensións cos complementos a mínimo e co tanto por cento do total, por tipos de prestacións. Como pode observarse tanto en orfandade como en favor de familiares máis da metade das pensións recoñecidas en Galicia benefíciáanse deste complemento, en xubilación o número de pensións é de 176.583, e dicir o 41,27% e no total de pensións preto do 35.50%. Por comunidades autónomas (cadro 11.8) Galicia constitúe en porcentaxe a terceira comunidade que se beneficia máis deste complemento detrás de Estremadura e Castela a Mancha.

Análise por réximes

O acordo sobre consolidación e racionalización do sistema da Seguridade Social, e o acordo para a mellora e o desenvolvemento do sistema de protección social do 9 de abril de 2001 que desenvolven o Pacto de Toledo, prevén unha simplificación da estrutura do sistema, recondúcíndoo cara a existencia de só dous réximes: un de conta allea, no que se incluírían os activos da Minería do Carbón, Empregados do Fogar e conta allea do Mar e Agrario, e outro o Réxime de Autónomos. Iso sen dúbida provocará cambios importantes, tanto na cotización deses colectivos especiais –aínda que se manteñan algunhas peculiaridades–, como con respecto a unha equiparación efectiva das prestacións da Seguridade Social. Para a realización dos estudos e preparación das correspondentes medidas lexislativas tomouse como horizonte a pasada lexislatura, prevíndose a súa implantación na presente, plasmándose o compromiso de incluír para os traballadores por conta propia a incapacidade total cualificada no Real decreto 463/2003, do 25 de abril.

Segundo nos mostra o cadro 11.9, os 244.500 pensionistas do Réxime Agrario a diferenza de anos anteriores xa non representan o maior número de pensionistas de Galicia xa que o Réxime Xeral con 266.700 supérao, se ben constitúen o 16,30% do total de pensionistas agrarios de España (cadro 11.10).

En 2004 prodúcese, ao igual que os oito anos anteriores, un descenso no número de pensións do Réxime Especial Agrario en Galicia, neste caso, en 6.000 persoas. Como apuntabamos en informes anteriores, en 1994 prodúcese unha inflexión no crecemento continuo de pensionistas agrarios de moitos anos anteriores, e comeza a ser maior; se ben moi paulatinamente, o número das pensións que causan baixa que o número de novos pensionistas.

Desde o punto de vista dos datos que proporciona a Seguridade Social, Galicia é a comunidade autónoma española que sufriu un proceso de transformación máis importante con respecto á configuración da súa poboación activa nestes últimos anos, pasando de representar os activos do Réxime Especial Agrario o 29,29% da poboación en alta en 1985, ao 6,41% en 2004, moi por debaixo de poboacións como Andalucía ou Estremadura e cerca xa da media española do 6,36%. A impresionante diminución do colectivo agrario cotizante nestes últimos anos desembocou, en gran medida, na xubilación ou a invalidez, se ben, as pequenas diminucións dos últimos anos parecen indicar que o proceso vai remitindo na súa intensidade.

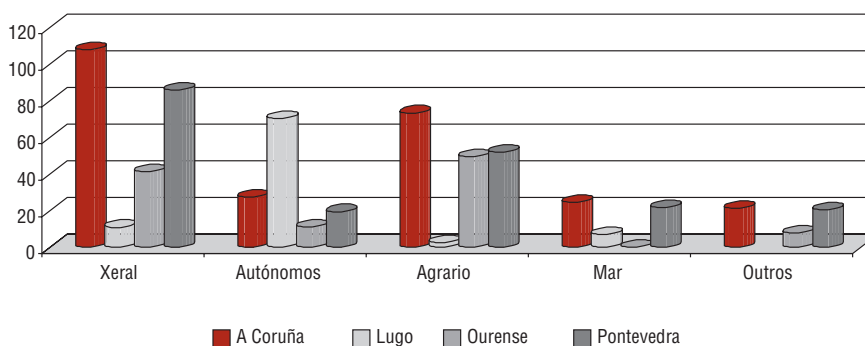
Como consecuencia do proceso que apuntabamos, o número de pensionistas do Réxime Agrario constitúe o continxente máis numeroso das provincias de Lugo e Ourense, mentres que na Coruña e Pontevedra as pensións do Réxime Xeral a partir de 1994 e, xa nos sucesivos, superan ás do Réxime Agrario.

**Evolución do número de pensións polos principais réximes.
Por provincias. Galicia 1997-2004**
■ Cadro 11.9

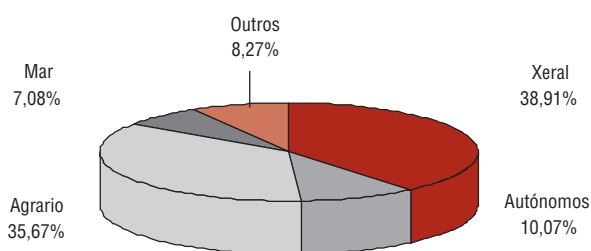
		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Xeral	1997	87,9	26,8	33,5	69,6	217,8
	1998	91,3	27,8	35,0	72,3	226,4
	1999	94,5	28,7	36,3	74,5	234,1
	2000	97,6	29,5	37,4	76,8	241,4
	2001	100,3	30,1	38,4	79,0	247,7
	2002	102,7	30,8	39,4	81,2	254,0
	2003	105,2	31,5	40,3	83,5	260,5
	2004	107,8	32,0	41,3	85,6	266,7
Autónomos	1997	20,4	9,2	8,8	14,8	53,3
	1998	21,3	9,5	9,1	15,4	55,3
	1999	22,2	9,8	9,4	16,1	57,5
	2000	23,4	10,0	9,7	16,8	59,9
	2001	24,5	10,3	10,1	17,5	62,4
	2002	25,6	10,5	10,6	18,2	64,8
	2003	26,6	10,7	10,9	18,8	67,0
	2004	27,5	10,9	11,2	19,4	69,0
Agrario	1997	78,5	77,5	58,2	57,2	271,4
	1998	78,4	76,9	57,0	56,6	268,8
	1999	78,0	76,1	55,9	55,9	265,9
	2000	77,6	75,2	54,8	55,1	262,7
	2001	77,1	74,3	53,8	54,5	259,6
	2002	76,1	73,1	52,5	53,7	255,4
	2003	74,9	71,8	51,0	52,7	250,5
	2004	73,2	70,2	49,4	51,7	244,5
Mar	1997	22,0	2,2	0,1	19,1	43,3
	1998	22,4	2,2	0,1	19,5	44,2
	1999	22,8	2,2	0,1	19,9	45,0
	2000	23,3	2,3	0,1	20,3	45,9
	2001	23,6	2,3	0,1	20,6	46,7
	2002	24,0	2,4	0,1	21,1	47,5
	2003	24,2	2,4	0,1	21,4	48,1
	2004	24,4	2,4	0,1	21,6	48,5
Outros	1997	21,1	7,0	8,0	21,3	57,5
	1998	21,2	7,1	7,9	21,0	57,3
	1999	21,5	7,2	7,8	21,1	57,5
	2000	21,4	7,2	7,8	21,1	57,5
	2001	17,8	7,2	7,5	18,5	51,0
	2002	21,5	7,1	7,8	20,8	57,3
	2003	21,5	7,1	7,8	20,7	57,1
	2004	21,3	7,0	7,8	20,6	56,7
Total	1997	229,9	122,7	108,6	182,0	643,2
	1998	234,6	123,5	109,1	184,8	652,0
	1999	239,0	124,0	109,5	187,5	660,0
	2000	243,3	124,2	109,8	190,1	667,4
	2001	247,0	124,1	110,2	192,5	673,9
	2002	250,0	123,8	110,3	194,9	679,0
	2003	252,5	123,5	110,2	197,0	683,2
	2004	254,2	122,5	109,8	198,9	685,4

Elaboración propia
Medias anuais en miles
Fonte: Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais

Pensións por réximes e provincias en 2004

Pensións por réximes en Galicia en 2004

A provincia de Lugo, con 70.200 pensionistas agrarios, supera a Pontevedra e Ourense, con 52.700 e 51.000 respectivamente, e ten só 3.000 pensionistas menos que A Coruña, dobrando amplamente a cifra das pensións do Réxime Xeral.

As pensións do Réxime Xeral da Seguridade Social, en número de 266.700, experimentan unha subida de 6.200 con respecto ao ano anterior; se ben seguen a representar tan só un 6,01% do total español correspondente ao citado réxime. As provincias de Lugo e Ourense, con 32.000 e 41.300 pensións, respectivamente, representan conxuntamente tan só o 27,48% dos perceptores de pensións do Réxime Xeral en Galicia.

As 69.000 pensións galegas do Réxime Especial de Traballadores Autónomos, en 2004, constitúen un 7,29 % do total español correspondente a dito réxime, practicamente un punto por riba da porcentaxe do total da poboación galega, con respecto á de España. O peso porcentual do Réxime de Autónomos, con respecto ao total das pensións galegas é do 10,07%, por debaixo da media española, do 12,01 %.

A provincia da Coruña, con 27.500 pensións do Réxime Especial de Autónomos en 2004, ten algo máis do dobre que as de Lugo e Ourense –10.900 e 11.200, respectivamente–. A provincia de Pontevedra, con 19.400 perceptores en 2004, representa o 28,12% dos pensionistas do Réxime de Autónomos en Galicia.

Galicia é a comunidade autónoma con maior número absoluto de pensionistas do Réxime Especial do Mar, dobrando amplamente a Andalucía que ocupa o segundo lugar. Os 48.500 pensionistas deste réxime, en Galicia, representan o 37,22 % do total español, radicados fundamentalmente na provincia da Coruña, 24.400, e a de Pontevedra, 21.600.

Cadro 11.10
Evolución do número de pensións polos principais réximes. Por comunidades autónomas. 1990/1995/2001-2005

	Réxime Xeral						Autónomos					
	1990	1995	2001	2002	2003	2004	1990	1995	2001	2002	2003	2004
Andalucía	367,2	481,6	585,1	596,0	607,6	618,2	77,0	96,2	119,5	123,1	126,7	130,0
Aragón	96,6	124,0	142,2	143,9	146,1	148,5	26,9	30,7	34,3	34,9	35,3	35,7
Asturias	82,7	103,6	120,6	121,3	122,4	124,7	18,6	23,0	27,6	28,4	28,9	29,4
Baleares	54,5	68,6	82,2	83,7	85,2	86,5	14,2	19,0	22,4	23,1	23,8	24,3
Canarias	66,9	89,6	116,3	120,1	124,5	128,2	11,9	16,0	21,4	22,4	23,4	24,5
Cantabria	47,5	58,1	65,9	66,7	67,6	68,7	10,2	11,9	13,4	13,7	13,9	14,1
C. A Mancha	84,5	114,7	140,8	143,5	146,8	149,3	31,8	36,2	41,0	41,8	42,5	43,0
C. León	159,7	207,5	243,5	247,3	251,1	254,8	55,3	64,0	73,0	74,5	75,5	76,4
Cataluña	626,5	758,9	881,2	893,2	908,1	922,3	126,5	152,4	175,7	179,3	182,6	185,7
C. Valenciana	273,6	349,1	426,7	435,7	445,8	455,5	59,5	70,8	85,8	88,3	91,1	93,8
Extremadura	47,6	68,0	82,3	83,6	85,1	86,3	17,2	19,8	22,7	23,1	23,5	23,9
Galicia	146,9	197,2	247,7	254,0	260,5	266,7	40,1	49,2	62,4	64,8	67,0	69,0
Madrid	402,1	511,8	599,0	608,2	618,2	628,2	57,6	70,4	84,4	87,0	89,7	91,9
Murcia	56,5	71,8	88,6	90,5	92,7	94,6	16,9	20,5	24,6	25,3	26,1	26,8
Navarra	36,6	47,3	58,0	59,3	61,0	62,7	10,0	11,4	13,0	13,3	13,6	13,9
País Vasco	197,5	250,3	291,0	294,3	298,1	303,1	35,2	41,8	49,4	50,8	51,9	53,1
A Ríoxa	20,1	26,4	30,7	31,1	31,6	32,1	6,2	7,2	8,0	8,1	8,2	8,3
Ceuta	3,4	4,3	4,7	4,7	4,8	4,9	0,7	0,9	1,0	1,0	1,0	1,0
Melilla	2,6	3,4	3,7	3,8	3,8	3,8	1,0	1,3	1,5	1,6	1,6	1,6
España	2.773,1	3.536,1	4.210,2	4.281,0	4.360,8	4.439,1	617,1	742,4	881,1	904,5	926,5	946,4

	Agrario						Mar					
	1990	1995	2001	2002	2003	2004	1990	1995	2001	2002	2003	2004
Andalucía	326,1	344,3	361,3	362,7	364,9	365,2	18,5	21,0	22,4	22,4	22,5	22,5
Aragón	61,9	60,2	54,3	53,2	51,9	50,3	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Asturias	58,7	59,9	55,9	54,7	53,4	52,1	5,0	5,3	5,2	5,1	5,1	5,0
Baleares	30,2	29,4	25,5	24,8	24,1	23,2	2,9	3,1	3,2	3,2	3,1	3,1
Canarias	37,9	38,1	37,6	37,4	36,7	36,2	9,3	10,4	11,0	11,0	11,0	11,0
Cantabria	26,3	26,9	25,0	24,6	24,0	23,5	3,6	3,9	4,0	4,1	4,1	4,1
C. A Mancha	112,0	113,3	107,5	105,8	103,9	101,7	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1
C. León	185,5	186,7	175,1	172,0	168,2	163,9	0,1	0,2	0,3	0,3	0,3	0,3
Cataluña	123,5	123,2	114,5	112,1	109,7	106,5	8,7	9,0	9,1	9,1	9,0	8,9
C. Valenciana	142,7	143,4	138,6	136,8	134,9	132,0	8,6	9,1	9,1	9,1	9,0	8,8
Extremadura	77,0	77,4	74,5	73,9	73,2	72,3	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1
Galicia	271,5	275,1	259,6	255,4	250,5	244,5	33,9	40,9	46,7	47,5	48,1	48,5
Madrid	29,0	26,3	22,4	21,7	21,1	20,4	1,2	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4
Murcia	51,7	54,5	56,4	56,3	56,2	55,9	1,8	1,9	2,0	2,1	2,0	2,0
Navarra	20,5	20,5	19,3	19,0	18,6	18,2	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
País Vasco	29,0	28,1	25,0	24,3	23,6	22,8	11,7	13,1	13,5	13,5	13,4	13,4
A Ríoxa	12,7	12,6	11,4	11,4	11,0	10,7	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Ceuta	—	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,6	0,6	0,5	0,5	0,5	0,5
Melilla	—	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,3	0,3	0,3	0,3	0,4	0,3
España	1.596,3	1.620,3	1.563,8	1.545,9	1.525,9	1.499,6	106,4	120,5	129,1	129,7	130,0	130,3

Elaboración propia

Medias anuais en miles

A suma de cada un dos epígrafes non coincide necesariamente con exactitude co total de España ao empregar cantidades reducidas

Fonte: Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais

Ingresos e gastos

O sistema de protección social nítrese basicamente dos ingresos da Seguridade Social e das contribucións do Estado.

O acordo sobre consolidación e racionalización do sistema da Seguridade Social e o máis recente de mellora e desenvolvemento do sistema de protección social seguindo as pautas do Pacto de Toledo, contemplan a separación e clasificación das fontes de financiamento do sistema de protección social, de tal xeito que de forma gradual se tenda a que, a partir de 2000, a acción protectora, na súa modalidade universal: asistencia sanitaria, servizos sociais (agás os de accidentes de traballo e enfermidades profesionais), pensións non contributivas, complementos de mínimos de pensións contributivas e prestacións familiares por fillo a cargo, se financien mediante contribucións do Estado, mentres que as prestacións contributivas –basicamente as prestacións derivadas do contrato de traballo máis o gasto de xestión e de funcionamento dos servizos–, pasen a ser financiadas con cargo ás cotizacións das pensións obrigatorias, ademais do importe das cantidades recadadas en concepto de recargos, sancións, así como rendas e intereses patrimoniais. Neste sentido, xa desde o orzamento da Seguridade Social do 2000 contéplase que a totalidade dos Servizos Sociais do IMSERSO e Protección Familiar se financien con aportación do Estado, e para os complementos de mínimos determínanse as sucesivas aportacións do Estado ata o financiamento total de ditos complementos, cun compromiso temporal de non superar 5 anos desde o 2004.

No cadro 11.11 contéplanse as contías da recadación de cotas da Seguridade Social por réximes, que ascenden en Galicia a preto de 4.067 millóns de euros, en 2004; unha cifra lixeiramente superior ao ano anterior, e que reflite un pequeno aumento na recadación nas provincias galegas coa excepción de Pontevedra en que diminúe moi lixeiramente.

O Réxime Xeral representa o 69,66% da recadación de cotas e nun sistema de reparto como o da Seguridade Social española –os activos actuais financian aos pensionistas–, debe suplir as carencias da escasa recadación dos outros réximes, que ademais como o caso do Agrario cunha tan alta porcentaxe de pensionistas na Comunidade Autónoma Galega –o 35,67%– representa só o 2,25% do total da recadación de cotas da Seguridade Social.

Os gastos das pensións en Galicia reflítense no cadro 11.12 xunto cos pagos por subsidios, e no cadro 11.13 especificase o abono das prestacións por réximes. En 2004 pagáronse por prestacións da Seguridade Social en Galicia 5.165,20 millóns de euros, dos que 4.856,80 millóns de euros corresponderon a pagos de pensións, a contía do total de ambas é superior á de 2003, producíndose un aumento nas catro provincias galegas. Na provincia da Coruña, con 1.974,95 millóns de euros é onde se produce o maior volume de pagos en pensións e representa o 38,24 % do total do mesmo en Galicia. En subsidios, no ano 2004 a provincia de Pontevedra con 121,95 millóns de euros supera á da Coruña que desembolsa a cantidade de 119,03 millóns de euros par estas continxencias.

Ao Réxime Xeral van destinadas prestacións por importe de 2.513,11 millóns de euros–, case o 50% do importe total dos pagos. O abono de prestacións derivadas do Réxime Agrario representan a parte máis importante dos pagos da Seguridade Social na provincia de Lugo e algo menos co Réxime Xeral en Ourense. No cómputo galego os gastos do Réxime Agrario constitúen o 24,65% do total dos pagos.

Cadro 11.11
Recadación de cotas da Seguridade Social. Por réximes e provincias. Galicia. 1997-2004

		R. Xeral	Agrario	Autónomos	Mar	Emp. Hogar	Outros	Total
1997	A Coruña	727,95	33,27	131,35	20,72	6,87	147,52	1.067,68
	Lugo	247,97	36,25	44,95	6,43	1,83	3,66	341,08
	Ourense	229,02	13,01	41,18	0,01	1,89	0,34	285,44
	Pontevedra	559,22	18,81	104,20	40,52	4,51	120,11	847,38
	Galicia	1.764,15	101,34	321,69	67,67	15,10	271,64	2.541,58
1998	A Coruña	776,75	35,34	143,44	22,31	7,15	159,74	1.144,73
	Lugd ⁽¹⁾	174,19	35,93	43,51	6,22	1,93	3,51	265,29
	Ourense	261,37	14,47	48,22	0,02	2,21	0,34	326,63
	Pontevedra	600,24	18,73	112,84	43,28	4,76	0,05	779,91
	Galicia	1.812,55	104,47	348,02	71,83	16,04	163,65	2.516,56
1999	A Coruña	844,56	34,55	155,67	23,52	7,26	182,31	1.247,88
	Lugo	289,40	38,52	47,82	10,65	2,01	0,94	389,35
	Ourense	303,93	13,95	51,68	0,02	2,39	0,38	372,34
	Pontevedra	718,19	19,23	125,64	44,35	5,11	0,07	912,58
	Galicia	2.156,08	106,25	380,80	78,55	16,77	183,71	2.922,14
2000	A Coruña	844,56	34,55	155,67	23,52	7,26	182,31	1.247,88
	Lugo	289,40	38,52	47,82	10,65	2,01	0,94	389,35
	Ourense	303,93	13,95	51,68	0,02	2,39	0,38	372,34
	Pontevedra	718,19	19,23	125,64	44,35	5,11	0,07	912,58
	Galicia	2.156,08	106,25	380,80	78,55	16,77	183,71	2.922,14
2001	A Coruña	983,24	32,07	165,51	23,76	7,71	244,01	1.456,29
	Lugo	247,24	34,07	54,30	7,87	2,37	54,45	400,31
	Ourense	324,14	12,18	55,25	0,01	2,74	0,73	395,06
	Pontevedra	790,01	17,45	137,20	49,84	5,58	218,29	1.218,37
	Galicia	2.344,64	95,77	412,26	81,48	18,40	517,48	3.470,03
2002	A Coruña	1.056,37	30,29	171,06	23,00	8,17	265,74	1.554,63
	Lugo	299,71	31,64	53,79	7,28	2,58	0,00	395,00
	Ourense	345,41	11,36	56,70	0,02	2,99	0,68	417,16
	Pontevedra	852,83	16,02	143,27	49,00	5,97	257,53	1.324,62
	Galicia	2.554,32	89,31	424,82	79,30	19,71	523,95	3.691,41
2003	A Coruña	1.135,39	30,88	181,10	19,47	8,59	303,08	1.678,52
	Lugo	280,18	32,42	57,95	8,02	2,83	3,08	384,48
	Ourense	363,44	10,89	59,37	0,03	3,23	0,72	437,68
	Pontevedra	941,41	16,50	157,61	49,39	6,43	232,38	1.403,73
	Galicia	2.720,43	90,69	456,03	76,92	21,09	539,26	3.904,41
2004	A Coruña	1.201,61	31,71	196,81	24,59	9,36	329,44	1.793,52
	Lugo	337,51	33,49	61,65	9,09	3,13	1,32	446,19
	Ourense	383,10	10,94	65,56	0,02	3,52	0,75	463,89
	Pontevedra	910,91	15,57	159,38	48,21	6,27	222,97	1.363,31
	Galicia	2.833,13	91,71	483,40	81,91	22,28	554,48	4.066,91

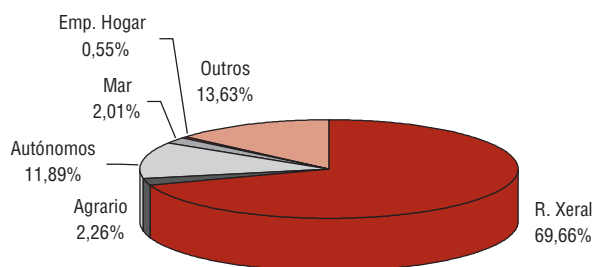
Elaboración propia

Datos en millóns de euros

(1) Os datos relativos ó Réxime Xeral e ao Total nesta provincia non inclúen desemprego

Fonte: Delegación do Goberno en Galicia

Distribución de recadación por réximes. Galicia. 2004

Cadro 11.12

Pagos por prestacións da Seguridade Social. Por provincias. Galicia. 2000-2004

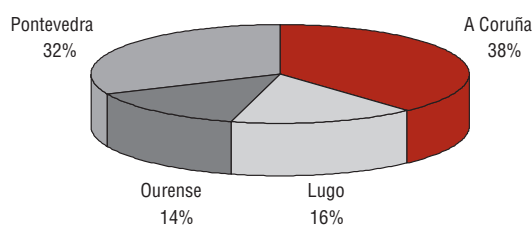
	Pensións					Subsidios					Total				
	2000	2001	2002	2003	2004	2000	2001	2002	2003	2004	2000	2001	2002	2003	2004
A Coruña	1.490,67	1.560,43	1.657,60	1.745,79	1.855,92	92,65	95,04	116,71	127,64	119,03	1.583,32	1.655,47	1.774,31	1.873,43	1.974,95
Lugo	654,90	674,79	710,92	737,93	772,84	30,73	29,97	31,62	33,13	35,84	685,63	704,76	742,54	771,06	808,68
Ourense	583,75	601,72	632,26	657,75	689,08	25,75	26,37	26,82	30,28	31,58	609,50	628,08	659,08	688,03	720,66
Pontevedra	1.213,05	1.267,64	1.358,00	1.438,81	1.538,96	96,01	100,96	106,28	118,09	121,95	1.309,05	1.368,59	1.464,28	1.556,90	1.660,91
Galicia	3.942,37	4.104,57	4.358,80	4.580,28	4.856,80	245,13	252,33	281,43	309,14	308,40	4.187,50	4.356,91	4.640,23	4.889,42	5.165,20

Elaboración propia

Datos económicos en millóns de euros

Fonte: Subdirección General de Seguimiento Presupuestario de la Seguridad Social.

Distribución dos pagos en 2004

Cadro 11.13

Pagos por prestacións da Seguridade Social. Por réximes. Galicia. 2002-2004

	A Coruña			Lugo			Ourense			Pontevedra			Total		
	2002	2003	2004	2002	2003	2004	2002	2003	2004	2002	2003	2004	2002	2003	2004
Réxime Xeral	911,94	999,65	1.061,35	250,38	267,62	287,43	286,70	307,43	328,67	709,78	772,44	835,66	2.158,80	2.347,14	2.513,11
Réxime Especial Autónomos	142,31	154,74	169,35	55,28	58,83	63,45	55,82	60,26	66,02	102,14	111,28	122,61	355,55	385,11	421,43
Réxime Especial Agrario	372,22	376,82	383,87	352,86	357,46	366,03	251,90	252,49	255,19	259,38	262,76	267,81	1.236,36	1.249,53	1.272,90
Réxime Especial do Mar	132,47	138,15	148,47	18,31	19,25	21,16	0,00	0,00	0,00	226,96	239,19	257,69	377,74	396,59	427,32
Réxime Especial Minería do Carbón	6,60	6,78	7,13	5,26	5,51	5,88	2,98	3,29	3,52	2,86	3,06	3,31	17,70	18,64	19,84
Réxime Especial Empregados do Fogar	30,21	31,73	33,13	12,06	12,46	12,92	11,25	11,81	12,52	27,03	28,01	29,00	80,55	84,01	87,57
Accidentes de traballo e enfermidades profesionais	50,22	53,08	57,66	17,07	17,80	19,14	16,05	17,25	18,53	46,03	49,38	53,36	129,37	137,51	148,69
Non contributivas	128,32	112,48	113,37	31,31	32,13	32,65	34,38	35,50	36,21	90,13	90,78	91,44	284,14	270,89	273,67
Total	1.774,30	1.873,43	1.974,33	745,53	771,06	808,66	659,08	688,03	720,66	1.464,31	1.556,90	1.660,88	4.643,22	4.889,42	5.164,53

Elaboración propia

En millóns de euros

Fonte: Subdirección General de Seguimiento Presupuestario de la Seguridad Social

11.3. Análise dos datos sobre as pensións do sistema

11.3.1. Pensións de xubilación

O risco de vellez que dá orixe á pensión de xubilación pode concibirse de dous modos diferentes. Por un lado, a pensión pode presentarse como unha contraprestación aos servizos prestados por unha persoa ao longo da súa vida –pensión de vellez–. Desde un segundo punto de vista, o traballador ao chegar a certa idade é considerado como un inválido, as enfermidades da idade e a súa repercusión no rendemento profesional determina unha pensión de “retiro”. Configuraríase, en ambos casos, como un dereito de crédito a través do que paliar, mediante unha renda substitutiva, a perda da renda profesional.

Estas dúas concepcións non conducen sempre ás mesmas consecuencias. A idade da percepción da pensión dependerá, no primeiro caso, sobre todo, de consideracións económicas, mentres que no segundo, virá dada pola situación de invalidez que se presume. Sen embargo, na práctica, ambas as dúas aproxímanse, xa que as esixencias económicas obrigan a miúdo a atrasar o dereito á pensión que se fai coincidir coa época que a invalidez poida presumirse de feito para a maior parte dos traballadores.

Esta pensión presenta desde o punto de vista da Seguridade Social importantes problemas nos seus aspectos técnicos: a idade previsible, a determinación da contía da prestación –cálculo da base reguladora–, a compatibilidade pensión–traballo e a imprescritibilidade do dereito ao recoñecemento da pensión.

Actualmente en España os requisitos para o acceso á pensión de xubilación son: ter cumprida a idade regulamentaria e ter cuberto un período mínimo de carencia.

A idade prevista legalmente é a de 65 anos, se ben existe transitoriamente, a posibilidade de xubilarse anticipadamente a partir dos 60 anos con coeficientes redutores, para os traballadores que tiveran a condición de mutualistas nalgunha mutualidade laboral de traballo por conta allea antes do 1 de xaneiro de 1967, sempre que se atopen en alta ou asimilada á alta. O Real decreto lei 16/2001 de 27 de decembro, de medidas para o establecemento dun sistema de xubilación gradual e flexible, que normativiza neste eido o previsto no acordo “para a mellora e o desenvolvemento do sistema de protección social” do 9 de abril de 2001 engade un novo suposto de xubilación anticipada, a partir dos 61 anos, de traballadores afiliados con posterioridade a 01.01.1967, que acrediten máis de 30 anos de cotización, figuren inscritos como demandantes de emprego, polo menos seis meses, e a causa do seu cese non lles fose imputable.

Excepcionalmente, en determinados supostos (reconversión industrial, xubilación parcial con contratos de relevo, xubilación especial aos 64 anos, traballos penosos, tóxicos, etc.), poderanse xubilar con antelación á idade ordinaria sen coeficientes redutores.

O Real decreto lei 16/2001 prevé a implantación de medidas desincentivadoras das xubilacións de carácter voluntario e a posta en marcha de medidas que flexibilicen a idade de xubilación, prolongando a vida activa a aqueles que voluntariamente o desexen e unha modificación da regulación da xubilación parcial, de maneira que dunha banda se posibilite a compatibilidade entre o percibo dunha pensión de xubi-

lación e o desenvolvemento de actividades laborais e por outra permita a exoneración do pago de cotizacións sociais por continxencias comúns, excepto incapacidade temporal, dos traballadores de 65 e máis anos que prolonguen a actividade laboral sempre que acrediten 35 anos efectivos de cotización e constitúa unha decisión voluntaria e libre do traballador.

O período mínimo de carencia é de quince anos de cotización, dos cales polo menos dous deberán estar abrangidos dentro dos quince inmediatamente anteriores ao momento de causar o dereito, calculándose a contía en función da porcentaxe aplicable á base reguladora (a base reguladora calcúlase de acordo co cociente que resulte de dividir por 210 as bases de cotización do interesado dos 180 meses inmediatamente anteriores ao que se produza o feito causante), a porcentaxe obtense aplicando unha escala que comeza có 50% con quince anos, aumentando un 3% por cada ano adicional comprendido entre o décimo sexto e o vixésimo quinto e un 2% a partir do vixésimo sexto ata acadar o 100% aos 35 anos, tal como se especifica no seguinte cadro:

Anos de cotización	Porcentaxe sobre a base reguladora	Anos de cotización	Porcentaxe sobre a base reguladora
Aos 15 anos	50%	Ós 26 anos	82%
Aos 16 anos	53%	Ós 27 anos	84%
Aos 17 anos	56%	Ós 28 anos	86%
Aos 18 anos	59%	Ós 29 anos	88%
Aos 19 anos	62%	Ós 30 anos	90%
Aos 20 anos	65%	Ós 31 anos	92%
Aos 21 anos	68%	Ós 32 anos	94%
Aos 22 anos	71%	Ós 33 anos	96%
Aos 23 anos	74%	Ós 34 anos	98%
Aos 24 anos	77%	Ós 35 anos	100%
Aos 25 anos	80%		

O citado Real decreto lei 16/2001 establece que cando se acceda á pensión de xubilación a unha idade superior aos 65 anos a porcentaxe aplicable á respectiva base reguladora será a resultante de sumar ao 100 por 100, un 2 por 100 adicional por cada ano completo cotizado a partir dos 65 anos, sempre que en dito momento o interesado tivera acreditados 35 anos de cotización. Noutro caso, a porcentaxe adicional indicada aplicarase, cumpridos os 65 anos, desde a data na que acreditase dito período de cotización.

As pensións de xubilación da Seguridade Social constitúen as máis importantes desde o punto de vista numérico e tamén en contía económica.

Na Comunidade Autónoma Galega (cadro 11.14) hai, en 2004, 428.300 pensións de xubilación –1.800 menos que en 2003– e constitúe o primeiro ano en que baixa o número de pensionistas. Representan o 9,27% das 4.619.600 existentes en España.

Do exame dos datos do cadro 11.14 e dos datos de informes de pasados anos pódese observar o incremento importantísimo do número das devanditas prestacións entre os anos 1997 e 1998, tanto na comunidade autónoma, como no total español, que é debido na súa maioría á conversión das pensións de incapacidade permanente dos beneficiarios de 65 ou máis anos en pensións de xubilación, mentres que os aumentos interanuais de 1999, 2000, 2001 e 2002 son máis cativos e consecuencia do aumento natural do número das pensións. Incluso nos cinco últimos anos baixan lixeiramente o número de pensións de xubilación na provincia de Ourense e no 2002 e 2003 tamén na provincia de Lugo. No ano 2003 iguálase o número con respecto ao ano precedente e como dicíamos anteriormente en 2004

■ Cadro 11.14

Pensións de xubilación. Por provincias. Galicia/España. 1990/1997-2004 ⁽¹⁾

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España
1990	Nº	101,6	55,6	54,9	57,8	269,9	2.803,8
	Promedio	282,09	251,62	248,92	279,69	268,61	308,07
1997	Nº	124,8	62,6	60,7	77,0	325,1	3.502,5
	Promedio	419,60	364,01	355,15	414,34	395,42	478,28
1998	Nº	147,8	83,0	74,8	111,0	416,6	4.400,9
	Promedio	433,53	374,40	365,07	427,70	407,99	496,15
1999	Nº	149,9	83,4	74,6	112,9	420,8	4.450,2
	Promedio	441,64	381,43	371,72	435,51	415,55	505,51
2000	Nº	151,7	83,5	74,3	114,6	424,1	4.493,4
	Promedio	469,47	402,42	391,97	463,46	441,17	538,68
2001	Nº	153,6	83,6	74,3	116,6	428,2	4.545,6
	Promedio	507,4	434,0	421,9	503,2	477,2	584,5
2002	Nº	154,7	83,4	73,9	118,2	430,1	4.575,3
	Promedio	531,2	455,0	441,2	531,0	501,8	615,1
2003	Nº	155,0	82,6	73,2	119,2	430,1	4.603,4
	Promedio	553,7	472,1	457,5	555,5	522,3	643,0
2004	Nº	154,9	81,4	72,3	119,7	428,3	4.619,6
	Promedio	587,3	499,0	482,4	589,1	553,4	681,6

Elaboración propia

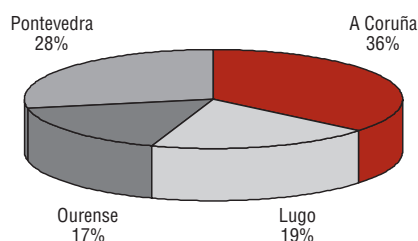
Números en miles redondeados. Medias anuais

Promedio, en euros, a decembro de cada ano

(1) A partir de novembro de 1997, as pensións de invalidez permanente de beneficiarios de 65 anos e máis, agás do SOVI, figuran incluídas nas de xubilación

Fonte: Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais e INSS

Pensións de xubilación en 2004

por primeira vez diminúen no conxunto da Comunidade Autónoma, circunstancia que se produce en todas as provincias excepto Pontevedra en que se incrementa en 500 pensións.

Como sinalabamos en informes anteriores, a estrutura da poboación das provincias de Lugo e Ourense, onde cun 25,40% da poboación da comunidade autónoma se concentra en 2004 preto dun 37,15% dos pensionistas de xubilación, constitúe un trazo fundamental e xoga un importante papel na elevada porcentaxe de Galicia sobre o total nacional. Destacan, doutra banda, en sentido contrario, o número relativamente escaso, 119.700, de pensións de xubilación da Seguridade Social en Pontevedra, se ben e como se pode observar, debido ao transvase de pensionistas de invalidez permanente de máis de 65 anos, en 1998, aumentan en 34.000 –case un 50% dos 77.000 existentes en 1997–.

A media en 2004 das pensións galegas de xubilación situouse en 553,4 euros ao mes, subindo 31,1 euros con respecto ao pasado ano, mentres que a media estatal sube, en 2004, preto de 38,6 euros, situándose en 681,6 euros –128,20 por riba da media galega–.

As provincias de Lugo e Ourense, polo importante número de pensións de xubilación do Réxime Agrario, aparecen ambas as dúas con máis de 180 euros de diferenza con respecto á media estatal.

11.3.2. Pensións de invalidez permanente

Nas orixes da institucionalización do seguro de invalidez, a finais do pasado século, este foi concibido como unha vellez prematura, dando orixe a unha renda vitalicia que supoñía en realidade unha liquidación anticipada da pensión de vellez. A evolución posterior permitiu definir a invalidez cunha noción distinta á de xubilación na que cada vez con maior énfase vaise poñendo o acento nas medidas encamiñadas á rehabilitación e recuperación do traballador.

A invalidez, desde o punto de vista de prestación contributiva, defínese pola súa relación co exercicio dunha actividade profesional, ben como unha incapacidade para exercer unha profesión determinada –incapacidade permanente total para a profesión habitual– podendo neste caso dedicarse a outra distinta, ou ben como unha incapacidade xeral para a obtención de calquera tipo de ingresos –incapacidade permanente absoluta–, que lle inhabilita por completo para toda profesión ou oficio.

A invalidez tamén pode orixinar unha incapacidade parcial para a profesión habitual, que no sistema español de Seguridade Social é aquela que sen acadar o grado de total, ocasiona ao traballador unha diminución do 33% no seu rendemento normal para dita profesión, sen impedirlle a realización das tarefas fundamentais desta.

A Seguridade Social española prevé tamén unha incapacidade absoluta agravada, que constitúe a gran invalidez, para aqueles traballadores incapacitados absolutos que, como consecuencia de perdas anatómicas ou funcionais, necesitan a asistencia doutra persoa para realizar os actos máis esenciais da vida, tales como vestirse, desprazarse, xantar ou análogos.

O acordo sobre consolidación e racionalización do sistema da Seguridade Social e a Lei 24/1997 establecen a regulación da invalidez absoluta e gran invalidez nos termos actuais, se ben introducen determinadas medidas que confiren unha maior transparencia e seguridade xurídica no recoñecemento e graduación das incapacidades permanentes (total e parcial) efectuadas de acordo a un listado que se aprobo regulamentariamente e a un réxime de incompatibilidades co traballo, pasando a denominarse e equipararse, a partir dos 65 anos, a pensión por incapacidade permanente á pensión de xubilación. Non obstante, o “acordo para a mellora e o desenvolvemento do sistema de protección social” prevé a eliminación do tope de 65 anos para acceder á declaración de incapacidade permanente cando esta se derixe de accidente de traballo ou enfermidade profesional.

As pensións de incapacidade experimentan pequenas subidas no seu número ata 1997 –ver informes anteriores e o cadro 11.15–, en que baixan en moi escasa medida en relación ao ano precedente. As pensións de incapacidade permanente sofren en 1998 unha drástica diminución polo feito de que a partir de novembro de 1997 os beneficiarios das pensións de incapacidade permanente de 65 anos ou máis pasen a ter a condición de xubilados. A baixada é de tal xeito que das 146.500 existentes en 1997 en toda Galicia quedan só 59.200; en 1998 dita diminución é maior porcentualmente en Galicia –o 59,59%– que no total estatal o –50,54%–. En 2004 o número das pensións de invalidez aumentan en 2.000 na comunidade autónoma. As 61.000 pensións de incapacidade permanente existentes en Galicia pasan a representar un 8,90% respecto do total de pensións.

O mesmo que ocorre coas pensións de xubilación, a proporción de pensións de invalidez en Galicia, en relación co total destas en España, era tradicionalmente moito maior que a da poboación. Sen embargo, despois de 1998 queda establecida nun 7,36%, fronte ao 9% do ano anterior; o que sen dúbida pon de manifesto o elevado número de incapacitados permanentes de 65 anos ou máis existentes en Galicia, que engrosan xa a partir de 1998 o número de pensionistas de xubilación. En 2004 aumentan moi lixeiramente nas provincias de Lugo e Ourense e en maior medida nas da Coruña e Pontevedra. No cómputo da comunidade autónoma sube en 2.000 pensións, aumentando en pequena contía no conxunto de España o número de pensionistas de incapacidade. A contía media da prestación de invalidez permanente en Galicia, é de 589 euros mes, subindo con respecto a 2003 en 30 euros, pero inferior en máis de 105 euros á media estatal, sendo significativamente baixas ás correspondentes ás provincias de Lugo e Ourense.

Pensiones de invalidez. Por provincias. Galicia/España. 1990/1997-2004 ⁽¹⁾

■ Cadro 11.15

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España
1990	Nº	36,3	32,8	23,2	54,7	147,0	1.567,9
	Promedio	251,10	226,82	229,24	240,22	238,21	284,33
1997	Nº	39,6	31,2	22,1	53,6	146,5	1.626,6
	Promedio	432,98	337,76	353,46	378,47	385,22	471,29
1998	Nº	19,5	10,9	7,7	21,1	59,2	804,5
	Promedio	456,19	355,08	372,07	396,08	407,74	492,94
1999	Nº	19,9	10,3	7,7	20,5	58,4	798,0
	Promedio	465,36	362,06	379,48	409,84	415,85	502,46
2000	Nº	20,5	9,8	7,9	19,9	58,0	792,6
	Promedio	498,95	397,78	415,22	452,67	455,04	542,59
2001	Nº	21,0	9,4	8,0	19,4	57,7	788,6
	Promedio	543,67	441,95	459,02	497,41	500,37	593,18
2002	Nº	21,5	8,9	8,1	19,2	57,8	787,4
	Promedio	574,92	473,36	491,83	530,84	533,22	628,66
2003	Nº	22,4	8,8	8,4	19,3	59,0	796,7
	Promedio	598,17	499,89	517,47	558,14	558,99	658,71
2004	Nº	23,3	8,9	8,7	20,1	61,0	815,1
	Promedio	625,07	533,42	545,79	589,82	589,00	694,14

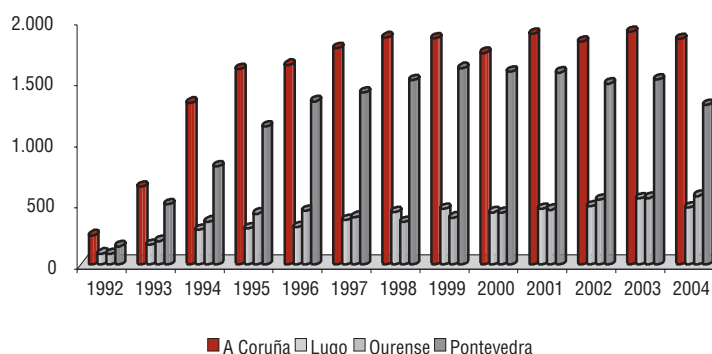
Elaboración propia

Números en miles redondeados. Medias anuais

Promedio, en euros, a decembro de cada ano

(1) A partir de novembro de 1997, as pensións de invalidez permanente de beneficiarios de 65 anos e máis, agás do SOVI, figuran incluídas nas de xubilación

Fonte: Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais e INSS

O cadro 11.16 proporciónanos información sobre a distribución do número de pensións de invalidez segundo os grados de incapacidade. De acordo con estes datos o volume maior de pensionistas de invalidez en Galicia son os incapacitados totais: 36.909, que representan o 61,51% do total de inválidos galegos, e o 8,52% dos incapacitados totais españois, unha cifra maior en máis de dous puntos que a que correspondería a proporción da poboación, aínda así moito máis baixa que a dos anos precedentes a 1998 en que en virtude do importantísimo transvase de incapacitados permanentes con 65 ou máis anos a xubilados operada en dito ano, corríxe en parte a enorme desproporción de anos anteriores.

Pensiones de invalidez en vigor segundo grao de incapacidade. Por provincias. Galicia/España. 1997-2004

■ Cadro 11.16

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España
Gran invalidez						
1997	993	675	487	984	3.138	34.478
1998	707	332	249	574	1.861	22.667
1999	734	340	256	579	1.909	23.147
2000	747	346	277	590	1.960	23.925
2001	760	341	283	589	1.973	24.724
2002	790	341	294	630	2.055	25.399
2003	828	330	300	658	2.117	26.436
2004	878	335	307	685	2.205	27.847
Invalidez absoluta						
1997	13.160	9.014	6.768	22.834	51.777	836.473
1998	7.453	3.440	2.809	8.523	22.225	368.411
1999	7.573	3.266	2.785	8.270	21.894	360.188
2000	7.655	3.077	2.852	7.963	21.547	353.756
2001	7.788	2.991	2.928	7.701	21.408	349.322
2002	7.908	2.900	3.059	7.407	21.274	345.974
2003	8.070	2.906	3.191	7.269	21.436	346.707
2004	8.197	2.960	3.219	7.333	21.709	351.597
Invalidez total						
1997	24.963	21.330	14.707	29.377	90.377	740.379
1998	11.139	7.058	4.637	11.869	34.703	408.612
1999	11.421	6.700	4.617	11.510	34.248	410.376
2000	11.961	6.369	4.680	11.215	34.226	411.131
2001	12.370	6.012	4.727	10.984	34.091	411.249
2002	12.752	5.674	4.757	11.041	34.224	413.126
2003	13.427	5.550	4.933	11.347	35.257	421.043
2004	14.190	5.540	5.130	12.049	36.909	433.405
Invalidez parcial						
1997	446	167	174	415	1.202	15.252
1998	156	49	54	137	396	4.860
1999	135	44	48	122	349	4.307
2000	117	38	42	109	306	3.806
2001	102	30	33	101	266	3.323
2002	87	23	24	85	219	2.888
2003	76	17	22	75	189	2.531
2004	69	14	19	66	168	2.248

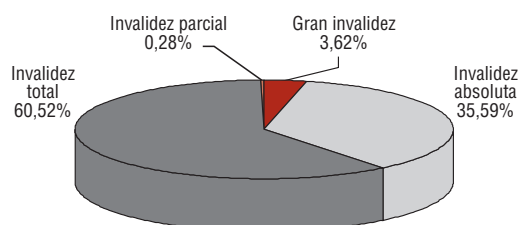
Elaboración propia

Medias anuais en miles

A partir de novembro de 1997, as pensións de invalidez permanente de beneficiarios de 65 anos e máis, agás do SOVI, figuran incluídas nas de xubilación

Fonte: Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais e INSS

Pensiones de invalidez en Galicia en 2004

11.3.3. Pensións de viuvez

Integrada dentro do que tradicionalmente se considera como seguro por falecemento ou prestacións por morte e supervivencia, a pensión de viuvez ten como finalidade reparar o dano causado pola desaparición dun dos cónxuxes, e a ela ten dereito o supervivente, nos seguintes termos: se o falecido se atopase no momento do óbito en alta ou situación asimilada á alta, en caso de morte por enfermidade común deberá completar un período mínimo de cotización de cincocentos días, dentro dos cinco anos anteriores ao falecemento, non esixíndose ningún período en caso de accidente, sexa ou non laboral, ou enfermidade profesional. Se o falecido non estivera de alta ou situación asimilada á alta poderán causar dereito a pensión sempre que se acredite un período mínimo de cotización de quince anos (reforma da Lei 24/1997).

No suposto de separación ou divorcio, o dereito á pensión de viuvez corresponderá a quen sexa ou fora cónxuxe lexítimo, e aos separados ou divorciados que non contraeran novas nupcias, en contía proporcional ao tempo vivido co cónxuxe falecido, con independencia das causas que determinaran a separación ou o divorcio. É compatible con calquera renda de traballo do beneficiario e coa pensión de xubilación ou incapacidade permanente a que o mesmo tivera dereito.

A Lei 24/1997, do 15 de xullo, sobre consolidación e racionalización do sistema da Seguridade Social estableceu modificacións normativas nas prestacións de viuvez, co incremento da súa contía atendendo ao nivel de renda e cargas familiares, centrándose, prioritariamente, nas pensións mínimas daqueles que teñan menos de 60 anos, para equiparar a súa contía coas pensións mínimas que o sistema outorga aos viúvos/as maiores de 60 anos, o que se realizou gradualmente tendo plena aplicación no ano 2000. O “acordo para a mellora e o desenvolvemento do sistema de protección social” do 9 de abril de 2001 contempla a previsión do incremento da porcentaxe a aplicar sobre a base reguladora do 45% dese momento ata o 52% na actualidade e o 70% no caso de viúvos/as con cargas familiares e un novo marco de compatibilidades permitindo nalgúns casos manter a pensión aínda que o pensionista contraia novas nupcias.

Continúa en 2004 a tendencia no aumento de pensións de viuvez en Galicia (cadro 11.17), aumento que se cifra en 2.400 novos pensionistas viúvos ou viúvas máis que o ano anterior.

As 170.300 pensións de viuvez en Galicia representan un 7,97% do total español, destacando con respecto ao total da poboación, as cifras de Lugo e Ourense cunha maior porcentaxe sobre o total da poboación provincial que as da Coruña e Pontevedra.

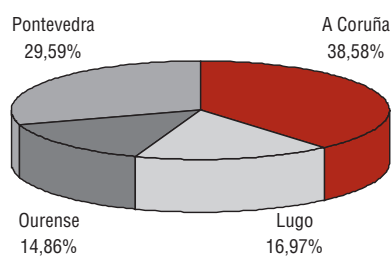
Como sinalabamos en informes anteriores, a media da contía económica das pensións de viuvez nas provincias galegas –379,5 euros– é inferior á do conxunto de España, nun proceso, ademais, no que a diferenza a favor da media nacional vaise acrecentando ano tras ano, pasando, como pode observarse no citado cadro 11.17, dos 26,69 euros menos en 1990 a 74,3 en 2004.

Tendo en conta a baixa dotación destas pensións –o 52% da base reguladora (excepto viúvos/as con cargas familiares) ou o mínimo legal– e mesmo a posibilidade de reparto en caso de haber ex cónxuxes superviventes, a diferenza da contía en máis dun 16,37% reviste, se cabe, maior importancia. Como no resto das pensións, as diferenzas das medias de Lugo e Ourense, con respecto ao total español, son aínda maiores.

Pensións de viuvez. Por provincias. Galicia/España. 1990/1997-2004
■ Cadro 11.17

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España
1990	Nº	44,8	21,6	18,4	34,6	119,5	1.541,0
	Promedio	175,80	137,43	138,96	171,94	162,07	188,76
1997	Nº	57,1	26,3	23,0	44,0	150,4	1.897,5
	Promedio	271,07	209,26	214,72	266,10	250,20	297,63
1998	Nº	58,4	26,8	23,6	45,0	153,8	1.936,7
	Promedio	278,54	215,35	221,12	273,88	257,36	307,09
1999	Nº	59,7	27,3	24,0	45,9	156,9	1.973,3
	Promedio	283,85	219,45	225,26	278,92	262,22	312,91
2000	Nº	61,1	27,7	24,3	47,0	160,1	2.009,6
	Promedio	300,94	232,86	239,08	295,64	277,84	332,91
2001	Nº	62,3	28,0	24,6	47,9	162,8	2.042,4
	Promedio	329,6	255,7	262,4	323,4	305,0	364,9
2002	Nº	63,4	28,3	24,8	48,7	165,2	2.073,3
	Promedio	355,4	277,7	283,2	349,2	329,4	393,8
2003	Nº	64,5	28,7	25,1	49,6	167,9	2.106,2
	Promedio	387,5	305,8	308,7	380,9	359,8	429,7
2004	Nº	65,7	28,9	25,3	50,4	170,3	2.136,3
	Promedio	408,9	321,9	325,7	401,3	379,5	453,8

Elaboración propia
 Números en miles. Medias anuais
 Promedio, en euros, a decembro de cada ano
 Fonte: Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais e INSS

Pensións de viuvez en 2004

11.3.4. Pensións de orfandade

A pensión de orfandade que deriva do falecemento do causante, ten por finalidade a obtención dunha prestación por cada un dos fillos, calquera que sexa a natureza legal da súa filiación, que sexan menores de certa idade ou estean incapacitados para todo traballo, sempre que no seu caso teña cuberto o período mínimo de cotización esixido para ter dereito á pensión de viuvez.

A incapacidade para o traballo debe ser permanente e absoluta, que inhabilite para toda profesión ou oficio.

Tamén terán dereito á pensión de orfandade, nas mesmas condicións, os fillos adoptivos do causante, sempre que a adopción tivera lugar con dous anos de antelación.

Así mesmo, terán dereito os fillos que o cónxuxe supervivente levara ao matrimonio sempre que se celebre con dous anos de antelación, se comprobe que convivían co causante e ás súas expensas e que non teñan dereito a outra pensión da Seguridade Social, nin queden familiares con obriga e posibilidades de prestarlles alimentos, segundo a lexislación civil.

A Lei 24/1997, do 15 de xullo, sobre consolidación e racionalización do sistema da Seguridade Social que desenvolve o Pacto de Toledo ampliou o límite de idade para o percibo das pensións de orfandade, calquera que sexa a natureza legal da filiación, desde os 18 aos 21 anos, e no suposto de que non sobrevivira ningún dos pais, o límite será aos 23 anos, tendo aplicación dende 1999. O “acordo para a mellora e o desenvolvemento do sistema de protección social” contempla a elevación de novo do límite, fixándoo en 22 anos con carácter xeral e en 24 para a orfandade absoluta a partir de 2002.

Durante 2004 produciuse en Galicia (cadro 11.18) unha diminución de 419 pensións de orfandade, diminución que ten lugar nas catro provincias. Os 20.448 orfos acollidos ao sistema da Seguridade Social no país galego representan o 7,75% do total estatal, dos cales o 40,87% son da Coruña, o 33,99% de Pontevedra, o 13,07% de Lugo e o 12,07% de Ourense.

O importe medio da contía da pensión experimenta un moderado aumento, tanto en Galicia como no total español, sendo a da Comunidade Autónoma Galega lixeiramente inferior á media estatal, cunha diferenza, a favor do total do Estado, no ano 2004 de 11,54 euros mensuais.

11.3.5. Pensións en favor de familiares

O aseguramento derivado da morte pode chegar ademais de ao cónxuxe e aos fillos a outros parentes consanguíneos do causante –avós, pais, irmáns e netos– que reúnan certos requisitos, entre eles, ineludiblemente, a convivencia co causante dous anos antes do falecemento, non ter dereito a outra pensión e carecer de medios de subsistencia e de familiares obrigados a dar alimentos.

En 2004, segundo o cadro 11.19, diminúen en 3 o número de pensións en relación co ano anterior; para acadar os 5.170 pensionistas galegos que representan o 12,76% do total do conxunto nacional.

■ Cadro 11.18

Pensións de orfandade. Por provincias. Galicia/España. 1990/1997-2004

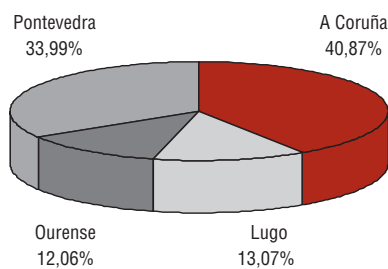
		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España
1990	Nº	5.448	1.564	1.561	4.707	13.280	163.653
	Promedio	154,31	138,21	137,60	155,83	150,99	157,84
1997	Nº	6.986	2.163	1.942	5.829	16.920	212.146
	Promedio	177,23	164,13	171,66	173,75	173,72	181,37
1998	Nº	7.559	2.363	2.127	6.369	18.418	231.733
	Promedio	181,52	167,37	174,46	176,58	177,18	186,05
1999	Nº	7.593	2.373	2.134	6.389	18.489	232.625
	Promedio	184,76	170,30	177,76	179,61	180,32	189,45
2000	Nº	8.391	2.627	2.341	7.118	20.477	260.684
	Promedio	196,18	180,54	187,83	189,29	190,83	200,26
2001	Nº	8.188	2.539	2.318	6.938	19.983	254.962
	Promedio	216,05	197,53	205,52	205,65	208,86	219,17
2002	Nº	8.723	2.734	2.474	7.349	21.280	272.885
	Promedio	227,60	207,54	214,70	217,31	219,97	230,92
2003	Nº	8.533	2.719	2.468	7.147	20.867	268.559
	Promedio	242,42	220,44	228,24	230,01	233,63	245,47
2004	Nº	8.358	2.673	2.467	6.950	20.448	263.883
	Promedio	261,69	241,35	246,65	247,29	252,32	263,86

Elaboración propia

Datos do nº de pensións en euros, a decembro de cada ano

Fonte: INSS

Pensións de orfandade en 2004

■ Cadro 11.19

Pensións en favor de familiares. Por provincias. Galicia/España. 1990/1997-2004

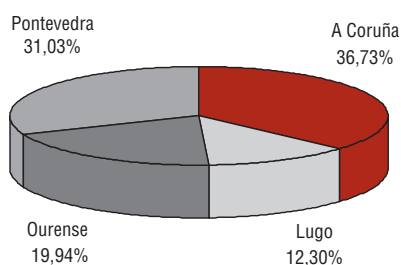
		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España
1990	Nº	977	193	462	1.110	2.742	26.484
	Promedio	188,74	189,47	171,65	175,81	180,68	190,59
1997	Nº	1.658	502	869	1.706	4.735	45.988
	Promedio	222,21	198,29	218,83	217,33	217,30	217,62
1998	Nº	1.659	502	898	1.646	4.705	45.460
	Promedio	230,87	205,90	221,74	224,36	224,18	225,49
1999	Nº	1.669	503	905	1.643	4.720	45.270
	Promedio	234,38	210,31	226,06	228,39	228,13	229,75
2000	Nº	1.779	550	959	1.654	4.942	44.156
	Promedio	249,33	227,68	242,95	242,53	243,40	248,61
2001	Nº	1.816	556	966	1.607	4.945	42.977
	Promedio	270,75	255,53	264,16	262,53	265,08	274,29
2002	Nº	1.842	587	1.003	1.638	5.070	42.112
	Promedio	291,11	268,13	278,12	281,72	282,84	296,57
2003	Nº	1.886	618	1.022	1.647	5.173	41.576
	Promedio	313,75	285,70	301,94	302,73	304,56	323,14
2004	Nº	1.899	636	1.031	1.604	5.170	40.502
	Promedio	335,45	304,62	321,29	325,08	325,61	345,88

Elaboración propia

Datos do nº de pensións en euros, a decembro de cada ano

Fonte: INSS

Pensións en favor de familiares en 2004

O dato máis salientable da análise provincial é o elevado número de pensionistas da provincia de Ourense, sobre todo, se a comparamos con Lugo, á que case duplica. Sobe o número de pensións nas catro provincias galegas e en maior contía na provincia da Coruña.

No que se refire á contía media de pensión cabe destacar polo que atinxe ao global galego en 2004 (325,61 euros), que é lixeiramente inferior á media estatal –345,88 mensuais–, e a media na provincia de Lugo está máis de 20 euros debaixo da media galega.

11.4. Outras prestacións

A Lei 42/1994, do 30 de decembro, de medidas fiscais, administrativas e de orde social crea unha nova figura entre as prestacións da Seguridade Social: a incapacidade temporal, que vén a substituír á incapacidade laboral transitoria (ILT) e á invalidez provisional. A incapacidade temporal ten unha duración de doce meses, prorrogables por outros seis. Así mesmo, a citada lei desvincula da incapacidade temporal a continxencia de maternidade, que adquire categoría de prestación autónoma con dereito a unha cobertura do 100% da base reguladora.

Examinaremos dentro deste apartado os datos de incapacidade temporal e maternidade, obtidos do Ministerio de Traballo e Asuntos Sociais no que se refire aos procesos de incapacidade e da información das memorias da Delegación do Goberno en Galicia nos aspectos económicos das prestacións de incapacidade temporal e maternidade.

11.4.1. Prestacións de incapacidade temporal

Existían, a decembro de 2004 –cadro 11.20– 23.143 traballadores en proceso de Incapacidade Temporal dos que o número maior correspondían a provincia de Pontevedra: 8.870 e o inferior á de Ourense: 2.512, o importe total da prestación de incapacidade temporal no ano 2004 e de algo máis de 186 millóns de euros –ver cadro 11.21–, aumentando en preto de 23 millóns ao importe con respecto o ano anterior. A contía maior corresponde tamén a provincia de Pontevedra: 77,24 millóns e a máis cativa a Ourense: 19,3 millóns de euros.

11.4.2. Prestacións de maternidade

Considéranse situacións protexidas a maternidade, a adopción e o acollemento pre-adoptivo ou permanente, durante os períodos de descanso que se aproveiten por ditas situacións. A prestación consiste nun subsidio en función da base reguladora que, no caso da maternidade, é de 16 semanas de duración, ampliables por parto múltiple en dúas semanas máis por cada fillo. Nos supostos de adopción e acollemento, tanto preadoptivo como permanente, de menores de ata seis anos, a suspensión terá unha duración de 16 semanas, ampliables no suposto de adopción ou acollemento múltiple en dúas semanas por fillo; esténdese o suposto a maiores discapacitados ou minusválidos con especiais dificultades de inserción.

O acordo “para a mellora e o desenvolvemento do sistema de protección social” prevé a aprobación dunha bonificación do 100% da contribución empresarial á segu-

Procesos de Incapacidade Temporal a 31.12.2004. Galicia

■ Cadro 11.20

	R. Xeral	Autónomos	Agrario	E. fogar	Min. de carbón	Total
A Coruña	5.760	1.404	1.097	315	1	8.577
Lugo	1.534	531	970	149	0	3.184
Ourense	1.608	519	269	116	0	2.512
Pontevedra	6.535	1.361	681	293	0	8.870
Galicia	15.437	3.815	3.017	873	1	23.143

Fonte: Ministerio de Traballo e Asuntos Sociais

Importe anual de prestacións por incapacidade temporal. Galicia. 1999 -2004

■ Cadro 11.21

	Importe					
	1999	2000	2001	2002	2003	2004
A Coruña	52,48	47,11	49,02	51,38	58,60	68,28
Lugo	17,90	16,85	16,80	17,27	18,20	21,72
Ourense	15,55	13,54	14,98	14,45	16,85	19,13
Pontevedra	56,78	56,01	61,24	63,10	69,71	77,24
Galicia	142,71	133,51	142,05	146,20	163,35	186,37

Elaboración propia.

Importe en millóns de euros.

(1) Agás ISM. Contempla en 1999 os beneficios de invalidez provisional que residualmente manteñen a prestación ata a súa finalización

Fonte: Delegación do Goberno en Galicia

Importe anual de prestacións por maternidade. Galicia. 1999 -2004

■ Cadro 11.22

	1999	2000	2001	2002	2003	2004
A Coruña	10,79	12,74	15,73	15,10	19,59	20,37
Lugo	2,25	2,98	3,08	3,66	3,96	4,21
Ourense	2,08	2,73	3,09	3,33	4,05	4,10
Pontevedra	9,23	10,67	12,58	13,09	17,58	17,78
Galicia	24,36	29,12	34,48	35,18	45,18	46,46

Elaboración propia.

Datos a 31 de decembro.

Datos en millóns de euros, total reximes

Fonte: Delegación do Goberno en Galicia

ridade social por continxencias comúns por período máximo dun ano cando se produza a reincorporación ao posto de traballo da muller nos supostos de suspensión do contrato de traballo por maternidade.

No cadro 11.22 ofrécese os datos correspondentes ao importe anual en concepto de maternidade en Galicia, que representa, en 2004, 46,46 millóns de euros dos que o 43,84% abóanse na provincia da Coruña.

11.4.3. Prestacións familiares por fillo a cargo

A prestación familiar por fillo a cargo experimenta, a partir de 1991, unha importante transformación, perdendo o seu carácter de prestación exclusiva da Seguridade Social e pasando a ter carácter universal. O Real decreto lei 1/2000, do 14 de xaneiro, actualizou a contía das prestacións por fillos menores de 18 anos non minusválidos e por fillos tamén menores minusválidos nun grao igual ou superior ao 33%, establecendo a súa vez dúas novas prestacións de pago único: a primeira, é dirixida aos casos de nacemento do terceiro ou posterior fillo e a segunda, para supostos de parto múltiple, segundo coa seguinte táboa:

Nº de fillos nados	Nº de veces importe mensual salario mínimo
2	Catro
3	Oito
4 e máis	Doce

As prestacións periódicas consisten no ano 2004:

Fillos menores de 18 anos non minusválidos: unha asignación económica de 291 euros anuais (24,25 mensuais) debendo neste caso acreditar ingresos inferiores ao límite establecido: 8.264,28 euros anuais, máis un 15% por cada fillo a cargo a partir do segundo.

Asignación por fillo menor de 18 anos, que ademais está afectado por unha minusvalía en grao igual ou superior ao 33%: 581,64 euros anuais (48,47 mensuais).

Asignación por fillo con 18 ou máis anos afectado por unha minusvalía en grao igual ou superior ao 65%: 3.217,08 euros anuais (268,09 mensuais).

Asignación por fillo con 18 ou máis anos afectado por unha minusvalía en grao igual ou superior ao 75% e que precise o concurso doutra persoa para realizar os actos vitais máis elementais como vestir, desprazar, comer ou semellantes: 4.825,68 euros anuais (402,14 mensuais).

Nos cadros 11.23 e 11.24 recóllense a media anual do número de beneficiarios e causantes da prestación en 1993 e de 2001 a 2004, distinguindo a modalidade contributiva, ou de beneficiario que ten dereito con cargo á súa relación coa Seguridade Social, e non contributiva ou universal, xerada a favor do que non ten dereito pola súa vinculación á Seguridade Social.

En 2004, hai en Galicia (cadro 11.24) 44.978 fillos na modalidade contributiva con dereito a dita prestación, que corresponden (cadro 11.23) a 32.972 familias, 1,36 fillos por familia. Na non contributiva, o número de fillos con dereito a subsidio é de 17.309, que corresponden a 12.918 familiares beneficiarios. Como pode apreciarse, en 2004, continúa a tendencia decrecente, tanto dos causantes como de familias beneficiarias das prestacións contributivas aínda que non na non contributiva que tanto en causantes como en beneficiarios experimenta unha lixeira subida con respecto ao ano anterior. Da análise provincial, infírese que é a provincia de Pontevedra onde existe maior número de causantes e beneficiarios na modalidade contributiva, 17.058 e 12.009, respectivamente, en 2004, e ocupa o último lugar Ourense, tanto no número de causantes como de beneficiarios.

■ Cadro 11.23

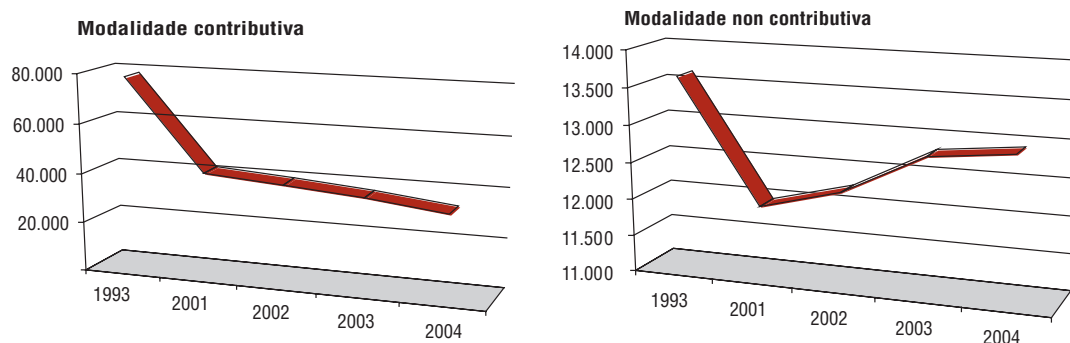
Beneficiarios de prestacións familiares por fillo a cargo. Por provincias.
Galicia/España. 1993 e 2001-2004

	Modalidade contributiva					Modalidade non contributiva					Total				
	1993	2001	2002	2003	2004	1993	2001	2002	2003	2004	1993	2001	2002	2003	2004
A Coruña	24.864	14.863	13.974	13.010	11.630	6.675	5.112	5.205	5.410	5.487	31.539	19.974	19.179	18.420	17.116
Lugo	13.306	6.423	6.094	5.705	5.135	1.282	945	1.025	1.124	1.188	14.588	7.368	7.119	6.829	6.323
Ourense	11.235	5.025	4.743	4.447	4.198	1.363	1.268	1.349	1.477	1.494	12.597	6.292	6.092	5.924	5.692
Pontevedra	28.404	15.116	14.312	13.474	12.009	4.294	4.626	4.659	4.786	4.750	32.697	19.742	18.970	18.260	16.759
Galicia	77.807	41.426	39.123	36.636	32.972	13.614	11.950	12.238	12.797	12.918	91.421	53.377	51.360	49.433	45.890
España	862.819	612.693	598.599	576.831	504.410	148.692	135.152	146.646	161.363	189.665	1.011.512	747.845	745.245	738.194	694.075

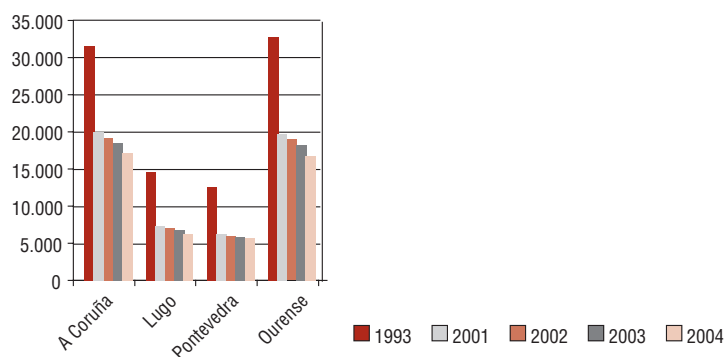
Elaboración propia

Medias anuais

Fonte: Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais

Evolución do total de prestacións familiares por fillo a cargo

■ Cadro 11.24

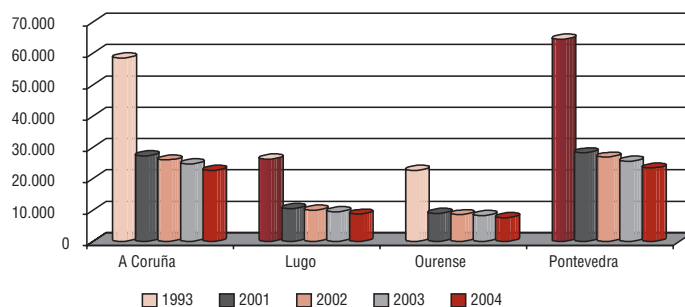
Causantes de prestacións familiares por fillo a cargo. Galicia/España. 1993 e 2001-2004

	Modalidade contributiva					Modalidade non contributiva					Total				
	1993	2001	2002	2003	2004	1993	2001	2002	2003	2004	1993	2001	2002	2003	2004
A Coruña	46.926	20.619	19.158	17.579	15.500	11.573	6.663	6.814	7.104	7.190	58.499	27.282	25.972	24.683	22.690
Lugo	24.062	9.142	8.584	7.884	6.990	2.157	1.299	1.397	1.548	1.674	26.219	10.440	9.981	9.432	8.663
Ourense	20.177	7.129	6.616	6.170	5.430	2.520	1.790	1.876	2.058	2.111	22.697	8.919	8.491	8.228	7.541
Pontevedra	56.633	22.101	20.710	19.156	17.058	7.842	6.123	6.164	6.391	6.334	64.474	28.224	26.874	25.547	23.393
Galicia	147.798	58.991	55.068	50.789	44.978	24.091	15.875	16.251	17.101	17.309	171.889	74.866	71.319	67.890	62.287
España	1.795.215	977.545	946.994	907.057	786.665	287.682	197.783	214.119	235.873	283.406	2.082.897	1.175.328	1.161.113	1.142.930	1.070.071

Medias anuais

Fonte: Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais

Evolución do total de causantes de prestacións familiares por fillo a cargo

O cadro 11.25, reflicte que en 2004 aumenta, ao igual que no conxunto estatal, o importe total das prestacións, pero diminuíndo en ambas as dúas o importe das contributivas e aumentando as non contributivas, tamén nas catro provincias galegas, supoñendo para o total da comunidade autónoma 64,01 millóns de euros que representa o 7,74% do total do Estado.

■ Cadro 11.25

Importe das prestacións familiares por fillo a cargo. Galicia/España. 2000-2004

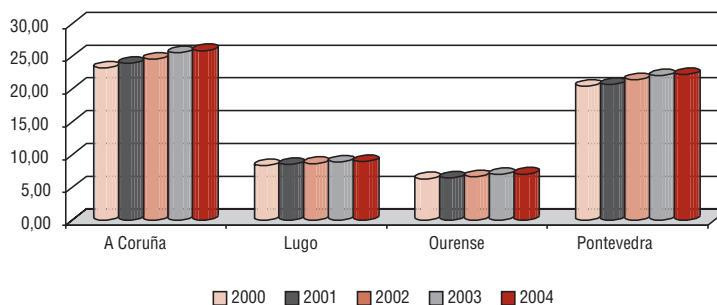
	Modalidade contributiva					Modalidade non contributiva					Total				
	2000	2001	2002	2003	2004	2000	2001	2002	2003	2004	2000	2001	2002	2003	2004
A Coruña	18,09	18,55	18,89	19,35	19,31	5,15	5,34	5,69	6,18	6,54	23,24	23,89	24,58	25,53	25,86
Lugo	7,39	7,48	7,53	7,65	7,66	0,92	0,99	1,10	1,21	1,29	8,31	8,47	8,63	8,86	8,94
Ourense	5,13	5,15	5,24	5,40	5,40	1,17	1,26	1,38	1,54	1,62	6,29	6,40	6,62	6,94	7,01
Pontevedra	16,37	16,29	16,65	16,90	16,89	4,08	4,39	4,76	5,13	5,31	20,45	20,67	21,42	22,02	22,20
Galicia	46,97	47,47	48,31	49,30	49,26	11,32	11,97	12,93	14,06	14,75	58,29	59,44	61,25	63,35	64,01
España	641,11	648,13	667,24	686,85	672,44	101,36	106,15	117,45	131,40	154,17	742,46	754,28	784,69	818,25	826,62

Medias anuais

Datos en millóns de euros/ano

Fonte: Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais

Evolución do importe das prestacións familiares por fillo a cargo

11.4.4. Prestacións por desemprego

A normativa española de Seguridade Social sinala que a prestación de desemprego ten por obxecto garantir a continxencia na que se atopan aqueles que, podendo e querendo traballar, perden o seu emprego ou ven reducida a súa xornada ordinaria de traballo.

O desemprego é total cando o traballador cesa con carácter temporal ou definitivo na actividade que viña desenvolvendo e vese privado conseguintemente do seu salario. O desemprego é parcial cando o traballador ve reducida temporalmente a súa xornada ordinaria de traballo, alomenos nunha terceira parte, sempre que o salario sexa obxecto de análoga redución.

A protección por desemprego estrutúrase nun nivel contributivo e noutro nivel asistencial. O nivel contributivo ten por obxecto proporcionar prestacións substitutivas das rendas salariais deixadas de percibir como consecuencia da perda dun emprego anterior ou da redución da xornada. A duración da prestación por desemprego está en función dos períodos de ocupación cotizados nos 6 anos anteriores á situación legal de desemprego de acordo a unha escala que na actualidade vai desde un mínimo de 120 días de prestación aos que cotizaron un período abranguido entre 360 días, ata 539, a un máximo de 720 días aos que cotizaran máis de 2.160 días.

O nivel asistencial, complementario do contributivo, garante a protección a traballadores desempregados en condicións determinadas que enumera o artigo 215 da Lei xeral da seguridade social (ter esgotado a prestación por desemprego e ter responsabilidades familiares, ou ben, ser un maior de 45 anos, traballador emigrante retornado, liberado de prisión, etc.).

Doutra banda o Real decreto 236/2000 de 18 de febreiro estableceu, seguindo as directrices sobre o emprego da Unión Europea, **a renda activa de inserción**, que con modificacións posteriores a última o Real decreto 945/2003, combina medidas activas con pasivas e vai dirixido a mellorar a capacidade de inserción profesional dos desempregados de longa duración. Configúrase como un itinerario de inserción laboral a partir dun compromiso de actividade, cunha titoría individualizada, incorporando ao beneficiario a programas de emprego e/ou formación e co apoio complementario dunha renda como axuda económica.

Poderán ser beneficiarios do programa os traballadores desempregados que teñan cumprida a idade de 45 anos; que acrediten unha minusvalía o incapacidade, emigrantes retornados, vítimas da violencia doméstica que a súa vez reúnan en cada caso as condicións previstas nas normas específicas de cada un dos colectivos, ademais o Real decreto 945/2003 impón o que non foran beneficiarios do programa no ano anterior, salvo que se houberan incorporado a el por acreditar minusvalía o ser vítima de violencia doméstica e non foran beneficiarios de tres programas de renda activa.

A renda, que comeza a percibirse aos tres meses, a contar desde a data de solicitude de incorporación ao programa con subscripción do compromiso de actividade e cunha duración máxima de dez meses, será igual ao 75% do salario mínimo interprofesional vixente, excluída a parte proporcional das dúas pagas extraordinarias.

Por último o Decreto lei 5/2002 de 24 de maio de medidas urxentes para a reforma do sistema de protección por desemprego e mellora da ocupabilidade introduciu importantes modificacións que afectan a conceptos de:

- oferta adecuada de emprego.
- supresión de salarios de tramitación en caso de despido improcedente.
- exclusión da prestación dos traballadores fixos discontinuos de chamada certa (aqueles que saben de antemán en que meses do ano traballan e en cales están en paro).
- modificacións no subsidio agrario para os traballadores eventuais do campo de Andalucía e Estremadura.
- medidas para os maiores de 52 anos que supoñen que a indemnización por despido e a rendabilidade que se obteña dela é incompatible coa percepción do subsidio de desemprego.

No cadro I I.26 preséntanse os datos do número de beneficiarios da prestación por desemprego. A tendencia incrementista do número de perceptores que se experimenta en Galicia de 1990 a 1993 (ver informes de anos anteriores), cun aumento achegado ao 40%, québrase en 1995, cun descenso de 10.825 perceptores, e continúa en 1996, 1997, 1998 e 1999 dun xeito decrecente con 17.293, 10.612, 7.768 e 4.883 beneficiarios menos anualmente, respectivamente. Esta tendencia volve a trocarse no ano 2000 e continúa en 2001 e 2002 con aumentos sucesivos, volvendo a diminuír lixeiramente en 2003 no que en media anual establécese en 70.588 beneficiarios, por último no 2004 ten lugar un incremento de 4.700 perceptores no ámbito da Comunidade situándose en 75.100 o número de beneficiarios da prestación de desemprego en media anual. O incremento prodúcese nas catro provincias galegas e tamén no conxunto de España.

Os 75.100 beneficiarios das prestacións de desemprego (cadro I I.26) supoñen só o 5,95% do total español. Tendo en conta que os niveis de paro rexistrado sitúanse en Galicia en proporcións máis altas cós da media española, significa que efectivamente a cobertura que ofrece a prestación de desemprego, se ben aumentou no seu nivel contributivo é claramente inferior á estatal.

As taxas de cobertura (cadro I I.27) experimentan un importante incremento. En efecto a taxa neta, é dicir, a que resulta de dividir os beneficiarios das prestacións económicas de desemprego, descontando os traballadores agrícolas fixos polo paro rexistrado na industria, construción e servizos, experimenta en Galicia un ascenso de 2 puntos, mentres que no global estatal o aumento é de 2,6 puntos, situándose a taxa media galega en 2004 en 63,7, 10,8 puntos por debaixo da española. Provincialmente na comunidade galega, Pontevedra e A Coruña con 62,4 e 63,4 son as provincias galegas coa taxa neta máis baixa.

Tamén a taxa bruta, é dicir, a que resulta de dividir o total de beneficiarios das prestacións económicas de desemprego polo total do paro rexistrado incrementase interanualmente en Galicia 2,5 puntos, aumentando tamén na media estatal en 2,6 puntos, quedando a media galega de 50,9 (cadro I I.26) a 12,8 puntos da española.

Beneficiarios da Prestación por Desemprego. Galicia/ España. 1993/2001-2004

■ Cadro 11.26

	1993	2001	2002	2003	2004
A Coruña	44.000	26.300	30.500	29.400	30.900
Lugo	12.900	6.900	7.800	7.600	8.300
Ourense	16.000	8.600	9.500	8.900	9.600
Pontevedra	39.700	22.300	25.300	24.700	26.300
Galicia	112.600	64.100	73.200	70.600	75.100
España	1.993.000	1.100.000	1.195.400	1.206.700	1.262.400

Nº de beneficiarios en centos

Fonte: Mº de Trabajo y Asuntos Sociales

■ Cadro 11.27

Taxa de cobertura das prestacións por desemprego. Por provincias. Galicia/España. 1995/2000-2004

	Taxa bruta						Taxa neta					
	1995	2000	2001	2002	2003	2004	1995	2000	2001	2002	2003	2004
A Coruña	44,4	46,9	47,7	51,5	47,9	50,6	59,3	60,9	61,8	66,9	61,6	63,4
Lugo	47,5	47,7	50,1	53,5	50,7	53,4	62,8	61,8	64,0	67,4	63,3	69,9
Ourense	50,6	50,4	52,3	55,7	50,6	54,6	62,7	63,0	65,1	68,7	63,1	67,5
Pontevedra	43,5	43,6	47,7	51,2	47,4	49,3	57,8	57,2	61,8	66,3	60,8	62,4
Galicia	45,2	46,3	48,5	52,1	48,4	50,9	59,6	60,0	62,4	67,0	61,7	63,7
España	50,7	52,5	56,6	59,9	60,6	63,7	62,9	64,7	68,5	71,6	71,9	74,5

Elaboración propia

Fonte: Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais

11.5. Pensións de carácter non contributivo e asistencial

A Lei 26/1990, do 20 de decembro, pola que se establecen na Seguridade Social prestacións non contributivas, tratou de realizar unha regulación unitaria das distintas accións dos poderes públicos para integrais nun nivel non contributivo de pensións en favor daqueles cidadáns que se atopen en situación de necesidade protexible e carezan de recursos económicos propios suficientes para a súa subsistencia.

As pensións non contributivas son prestacións periódicas vitalicias ou de duración indeterminada en función da idade ou a incapacidade e a favor daquelas persoas que non cotizaron nunca ou o tempo suficiente para acadar prestacións de nivel contributivo pola realización de actividades profesionais.

Sen embargo, as pensións non contributivas da Lei 26/1990 veñen, en realidade, a substituír, se ben con distinto alcance e maior contía, ás de velez e enfermidade do Fondo de Asistencia Social (FAS) –que, aínda así e transcorridos trece anos da implantación das non contributivas, seguen subsistentes para quen as cobraba, se non opta polas novas– e aos subsidios de garantía de ingresos mínimos e o de axuda de terceiras persoas da Lei de integración social do minusválido (LISMI), nas mesmas condicións que as do FAS.

Por outra banda, a Xunta de Galicia, mediante a Lei 9/1991, do 2 de outubro, de Medidas básicas para a reinserción social, estableceu unha prestación, a Renda de Integración Social (RISGA), co obxecto de garantir un mínimo de subsistencia persoal a cidadáns abrangidos entre os 25 (nalgúns casos de 18), e os 65 anos que, polo tanto, completaría a acción protectora de grupos específicos, terceira idade e incapacitados, coas daquelas persoas que, aínda que tendo idade laboral e sen causa legal de incapacidade física ou psíquica, non teñen recursos mínimos para poder afrontar as necesidades máis urxentes.

Como sinala a propia Lei 9/1991, trátase de establecer unha prestación social destinada a garantir recursos económicos de subsistencia a quen careza deles, así como lograr a súa autonomía e integración normalizada mediante un proxecto personalizado de inserción. O subsidio básico da renda en 2004 é de 276,30 euros, cun complemento familiar de 44,85 euros; 36,12 euros e 27,30 euros polo primeiro, segundo e terceiro e máis membros adicionais, respectivamente, ata o tope do salario mínimo interprofesional (460,50 euros, hasta o 31-06-2004 e 490,80 desde 1-7-2004 a 31-12-2004).

A Xunta de Galicia, ante as críticas de carácter xeneralizado sobre a ineficacia desta prestación de cara á loita contra a pobreza e a exclusión social plasmadas nun informe que o Valedor do Pobo publicou en novembro de 1998, modificou, mediante a Lei 1/1999, do 5 de febreiro, algúns artigos co obxecto de configurala, segundo específica a exposición de motivos, como unha verdadeira renda familiar, flexibilizar os requisitos esixidos, e axilizar o procedemento.

As pensións do **Fondo de Asistencia Social (FAS)** son axudas económicas de carácter periódico a favor de anciáns e de enfermos ou inválidos para o traballo. A contía mensual destas pensións foi en 2004 ao igual que no ano anterior de 149,86 euros.

Segundo os datos do cadro 11.28, que contempla o número de pensións do FAS polos dous conceptos de velez e enfermidade existentes en 1990 e entre 2001-2004, existe xa un descenso moi acusado destas prestacións, como consecuencia da implantación das novas pensións non contributivas (mellor dotadas economicamente), ás que deben acceder os novos peticionarios, e que ademais teñen dereito de opción os beneficiarios das do FAS sempre que reúnan os requisitos.

■ **Cadro 11.28** **Pensións do Fondo de Asistencia Social. Por provincias. Galicia/España. 1990/2001-2004**

	Vellez					Enfermidade					Total				
	1990	2001	2002	2003	2004	1990	2001	2002	2003	2004	1990	2001	2002	2003	2004
A Coruña	7.900	367	268	191	53	7.100	399	288	203	59	15.000	766	556	394	112
Lugo	2.300	90	50	30	15	2.100	83	51	38	25	4.400	173	101	68	40
Ourense	2.500	88	62	40	22	2.100	115	90	63	40	4.600	203	152	103	62
Pontevedra	5.100	96	48	32	23	3.600	119	67	45	35	8.700	215	115	77	58
Galicia	17.700	641	428	293	113	14.900	716	496	349	159	32.600	1.357	924	642	272
España (1)	161.200	17.045	13.541	10.871	8.488	166.600	40.750	35.892	31.794	28.273	327.800	57.795	49.433	42.665	36.761

Elaboración propia

Medias anuais en miles de persoas. Ano 1990 redondeados en centos

(1) Sen datos do País Vasco

O R.D. 357/1991, do 15 de marzo, permite aos beneficiarios das pensións asistenciais pasar a percibir unha pensión non contributiva, se reúnen os requisitos esixidos para elo, debendo, nese caso, renunciar á do FAS, dado o carácter incompatible de ambas

Fonte: Ministerio de Traballo e Asuntos Sociais e Xunta de Galicia

En 2004, o número total de pensionistas do FAS é só de 272 en Galicia, cun descenso respecto ao ano anterior de máis do cincuenta por cento representando dito número global de Galicia o 0,74% dos 36.761 que existen no total español, sendo a provincia da Coruña, con 112 pensións, é dicir, o 41,17% do total galego, a que reúne un maior número de beneficiarios.

Continúa tamén en 2004, o proceso de diminución do número de prestacións derivadas da LISMI –cadro 11.29– pola posta en vigor, a partir de 1991, das pensións non contributivas. A acción protectora da lei comprende:

- Asistencia sanitaria e prestación farmacéutica.
- Rehabilitación médico–funcional e recuperación profesional.
- Medidas de integración social.
- Subsidio de garantía de ingresos mínimos.
- Subsidio por axuda de terceira persoa.
- Subsidio de mobilidade e compensación por gastos de transporte.

A contía do subsidio de garantía de ingresos mínimos foi en 2004 de 149,86 euros, ao mes; o de axuda de terceira persoa, de 58,45 euros e o de mobilidade e compensación por gastos de transporte de 41,78 e 42,96 euros mensuais respectivamente.

Os 3.480 beneficiarios da LISMI en Galicia representan o 4,89% dos 71.117 pensionistas españois, cunha diferenza moi notable do número de beneficiarios na provincia da Coruña e Pontevedra –1.367 e 1517– con respecto a Lugo e Ourense, con tan só 172 e 424 beneficiarios, respectivamente.

As **pensións non contributivas** que como apuntabamos anteriormente establécense para aquelas persoas que non cotizaron nunca ou o tempo suficiente para alcanzar a prestación de nivel contributivo, poden obterse por estar en situación de invalidez–minusvalía igual ou superior ao sesenta e cinco por cento– ou en idade de xubilación –ter cumpridos os sesenta e cinco anos de idade–, ademais doutros requisitos como carecer de rendas ou ingresos suficientes. O importe mensual das prestacións non contributivas estableceuse para 2004 en 276,30 euros, abonándose dúas pagas extraordinarias da mesma contía os meses de xuño e novembro. No caso de invalidez igual ou superior ao 75%, se precisase do concurso doutra persoa a contía incrementase con un complemento do 50%.

No cadro 11.30 observamos que en 2004 produciuse en Galicia un aumento de 15 pensionistas beneficiarios de prestacións non contributivas. A partir de 1996 (ver informes anteriores) o número de beneficiarios de pensións non contributivas de invalidez supera aos de xubilación, aínda que nos últimos anos –desde 2000 medraron máis os pensionistas de xubilación de tal xeito que en 2004, en que as pensións de invalidez descenden en 198, as de xubilación increméntanse en 313 é con 33.109 constitúen as maioritarias. Por provincias o colectivo da provincia da Coruña, con 22.931 pensionistas, representa o 42,12% do total galego. En sentido oposto, e aínda que aumentan en 2004, na provincia de Lugo soamente existen 6.204 pensionistas desta modalidade, que constitúen o 11,40% do total de Galicia.

■ Cadro 11.29
Beneficiarios das prestacións da LISMI. Por provincias. Galicia/España. 1991/2000-2004

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España
Subsidio de garantía ingresos mínimos	1991	7.309	1.956	2.645	8.215	20.125	251.092
	2000	1.372	252	424	1.611	3.659	78.393
	2001	1.122	207	371	1.387	3.087	69.346
	2002	1.035	189	337	1.276	2.837	64.606
	2003	906	155	280	1.088	2.429	56.868
	2004	791	123	228	943	2.085	49.878
Subsidio axuda de terceira persoa	1991	3.337	798	888	3.074	8.097	91.560
	2000	403	56	52	324	835	13.489
	2001	312	46	47	253	658	11.223
	2002	284	43	38	223	588	10.104
	2003	240	35	24	182	481	8.385
	2004	193	27	18	159	397	7.018
Subsidio de mobil. compens. por pagos de transporte	1991	1.818	104	117	852	2.891	38.769
	2000	342	21	12	145	520	7.583
	2001	297	23	13	129	462	6.774
	2002	288	25	11	116	440	6.292
	2003	251	25	9	102	387	5.521
	2004	219	26	5	99	349	4.874
Asistencia sanitaria e prestación farmacéutica	1991	3.664	395	782	3.525	8.366	56.140
	2000	798	76	192	976	2.042	24.587
	2001	577	65	192	916	1.750	23.344
	2002	552	63	192	878	1.685	22.221
	2003	501	54	192	676	1.423	20.621
	2004	439	39	197	631	1.306	19.292
Total	1991	11.410	2.463	3.556	11.482	28.911	329.792
	2000	2.322	322	616	2.484	5.744	105.801
	2001	1.855	269	566	2.212	4.902	95.339
	2002	1.747	251	530	2.072	4.600	89.288
	2003	1.559	214	471	1.694	3.938	79.665
	2004	1.367	172	424	1.517	3.480	71.117

Elaboración propia

(1) A Lei 26/1990, do 20 de decembro, pola que se establecen na Seguridade Social prestacións non contributivas, suprimen estes subsidios pero seguen cobrándoos os que os percibían con anterioridade á entrada en vigor da lei, agás que os interesados pasen a percibir unha pensión non contributiva

Datos a 1 de decembro, agás 2002 e 2003 que son medias anuais

A suma de cada unha das rúbricas dos beneficiarios, segundo a clase de prestación, non coincide necesariamente co total de beneficiarios, xa que un mesmo beneficiario pode recibir máis dunha prestación

Fonte: Ministerio de Traballo e Asuntos Sociais

■ Cadro 11.30
Pensións non contributivas. Por provincias. Galicia/España. 1994/2001-2004

	Invalidez					Xubilación					Total				
	1994	2001	2002	2003	2004	1994	2001	2002	2003	2004	1994	2001	2002	2003	2004
A Coruña	5.179	9.170	9.004	8.830	8.695	7.406	13.890	14.250	14.279	14.236	12.585	23.060	23.255	23.109	22.931
Lugo	1.406	2.383	2.410	2.372	2.332	1.437	3.495	3.677	3.799	3.872	2.843	5.878	6.088	6.171	6.204
Ourense	2.909	3.138	3.132	3.076	3.055	2.312	4.344	4.449	4.581	4.670	5.221	7.483	7.581	7.657	7.725
Pontevedra	3.764	7.259	7.219	7.246	7.244	4.133	9.805	10.034	10.237	10.331	7.897	17.063	17.254	17.483	17.575
Galicia	13.258	21.950	21.765	21.524	21.326	15.288	31.533	32.411	32.896	33.109	28.546	53.484	54.177	54.420	54.435
España	114.487	205.098	207.540	207.193	207.025	154.486	276.488	278.256	281.154	281.447	268.973	481.586	485.796	488.347	488.472

Elaboración propia

Medias anuais agás os datos Galicia 1994 a decembro de dito ano

Fonte: Ministerio de Traballo e Asuntos Sociais

No cadro 11.31 contéplase o número de pensións non contributivas por comunidades autónomas. Galicia é, despois de Andalucía e Cataluña, a comunidade con maior número absoluto de pensionistas non contributivos e a de maior número porcentual con respecto ao total de habitantes. Os 54.434 perceptores de pensións non contributivas representan o 11,14% do total nacional, moi por riba de comunidades con moito maior número de habitantes como Madrid ou a Comunidade Valenciana.

En 2004 (cadro 11.32) diminúen en 326 o número de beneficiarios **da renda de integración social (RISGA)** en Galicia. A diminución experimentase en todas as provincias galegas, excepto Ourense en que medran en número de 16. En canto a súa implantación provincial, hai que destacar o elevado número de beneficiarios na provincia da Coruña, mentres que a de Lugo cun decrecemento moi importante en 2004 permanece como a de inferior colectivo de beneficiarios.

No cadro 11.33 inclúese o conxunto de prestacións periódicas de carácter asistencial en Galicia: as derivadas da LISMI, as do FAS, as non contributivas da Seguridade Social, e as do RISGA, todas elas sen base contributiva previa.

Como xa dicíamos anteriormente, continúa a diminución, durante 2004, das pensións da LISMI e do FAS, e tamén neste ano as procedentes do RISGA. A partir de 1994 aparecen as pensións non contributivas como as máis importantes numericamente representando, en 2004, o 87,29% do conxunto das asistenciais. As prestacións da Renda de Integración Social, en número de 4.173 a decembro de 2004, constitúen un escaso 6,69% do total.

**Pensións non contributivas da Seguridade Social.
Por comunidade autónomas. 1997/2000-2004**

■ Cadro 11.31

	Total núm. pensionistas					
	1997	2000	2001	2002	2003	2004
Andalucía	94.445	105.912	108.019	109.010	109.667	110.286
Aragón	12.123	11.584	11.253	10.879	10.563	10.206
Asturias	10.618	11.836	11.915	11.744	11.454	11.233
Baleares	7.270	7.828	7.824	7.874	7.982	7.961
Canarias	34.188	39.614	39.990	41.303	41.761	42.043
Cantabria	5.616	6.473	6.541	6.479	6.536	6.450
C. A Mancha	21.281	22.863	23.558	23.689	23.829	23.758
C. León	27.457	28.276	28.690	28.553	28.204	27.778
Cataluña	49.581	58.194	59.541	60.123	60.882	60.183
C. Valenciana	37.248	40.614	43.277	43.703	45.388	47.224
Extremadura	1.343	15.919	16.575	17.076	17.150	17.356
Galicia (1)	46.508	52.621	53.484	54.177	54.419	54.434
Madrid	30.512	33.727	34.373	34.675	34.567	34.213
Murcia	11.798	15.090	15.743	15.813	15.707	15.539
Navarra	3.449	3.483	3.531	3.582	3.473	3.288
País Vasco	10.692	10.801	10.749	10.547	10.317	10.103
A Ríoxa	2.415	2.367	2.314	2.280	2.231	2.179
Ceuta	1.560	1.608	1.670	1.722	1.729	1.714
Melilla	2.400	2.465	2.540	2.569	2.547	2.525
España	410.504	471.275	481.586	485.796	488.406	488.473

Elaboración propia

Media anual a 31 de decembro

(1) O total de Galicia non coincide co do cadro 11.28 ao ser os cálculos e as fontes distintas

Fonte: Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais

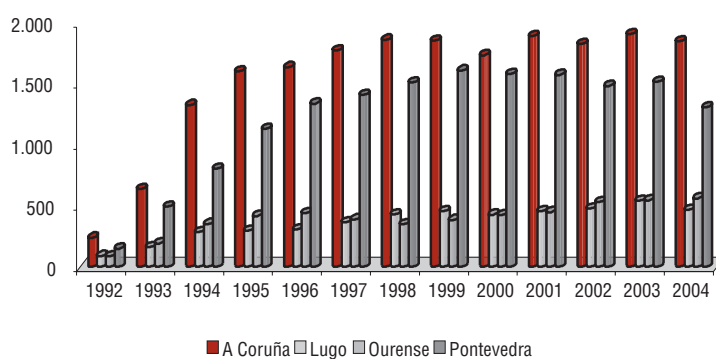
■ **Cadro 11.32** **Beneficiarios da Renda de Integración Social (RISGA). Por provincias. Galicia. 1992-2004**

	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
A Coruña	237	635	1.323	1.600	1.633	1.769	1.858	1.850	1.731	1.887	1.825	1.904	1.844
Lugo	88	159	283	294	306	364	427	453	426	453	477	540	464
Ourense	86	190	349	415	438	387	347	382	421	447	529	543	559
Pontevedra	148	492	803	1.128	1.335	1.407	1.508	1.607	1.578	1.570	1.479	1.515	1.306
Galicia	559	1.476	2.758	3.437	3.712	3.927	4.140	4.292	4.156	4.357	4.310	4.499	4.173

Elaboración propia

Datos a 31 de decembro

Fonte: Xunta de Galicia. Dirección Xeral de Servizos Sociais

En 2004 baixa, de novo, o número do conxunto global destas prestacións en Galicia, diminución que ten lugar se ben en moi escasa medida nas catro provincias galegas. Dos 62.360 perceptores destas pensións de base asistencial un 42,10% pertencen á provincia da Coruña; un 32,80% a Pontevedra; un 14,6% a Ourense e un 11,04% a Lugo.

**Conxunto das prestacións periódicas de carácter asistencial. Por provincias.
Galicia. 1992/2001-2004⁽¹⁾**

■ **Cadro 11.33**

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
LISMI	1992	11.154	2.091	2.825	10.776	26.846
	2001	1.855	269	566	2.212	4.902
	2002	1.747	251	530	2.072	4.600
	2003	1.559	214	471	1.694	3.938
	2004	1.367	172	424	1.517	3.480
Asistenciais	1992	13.084	3.985	3.785	7.863	28.717
	2001	766	173	203	215	1.357
	2002	556	101	152	115	924
	2003	393	68	103	77	642
	2004	112	40	62	58	272
Non contributivas	1992	4.341	1.067	2.755	3.074	11.237
	2001	23.060	5.878	7.483	17.063	53.484
	2002	23.255	6.088	7.581	17.254	54.177
	2003	23.109	6.171	7.657	17.484	54.419
	2004	22.931	6.204	7.725	17.575	54.435
RISGA	1992	237	88	86	148	559
	2001	1.887	453	447	1.570	4.357
	2002	1.825	477	529	1.479	4.310
	2003	1.904	540	543	1.515	4.499
	2004	1.844	464	559	1.306	4.173
Total	1992	28.816	7.231	9.451	21.861	67.359
	2001	27.568	6.773	8.699	21.060	64.100
	2002	27.290	6.901	8.764	20.779	64.011
	2003	26.965	6.993	8.774	20.770	63.498
	2004	26.254	6.880	8.770	20.456	62.360

Elaboración propia

(1) Datos a decembro de cada ano, excepto asistenciais que son medias anuais

Fonte: Xunta de Galicia. Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais

